

KLASA: UP/I-344-01/21-05/12

URBROJ: 376-05-1-22-24

Zagreb, 28. travnja 2022.

Na temelju članka 12. stavka 1. točke 2. i članka 58. stavka 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17) u postupku izmjene i dopune Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopolasnog pristupa (NBSA), Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, OIB: 87950783661, je na sjednici održanoj 28. travnja 2022. donijelo

ODLUKU

- I.** Trgovačkom društvu Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Radnička cesta 21, OIB: 81793146560, određuju se izmjene i dopune Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopolasnog pristupa (NBSA) kako slijedi:

I.1.

U članku **4.1. Postupci podnošenja zahtjeva i pružanja usluge veleprodajnog širokopolasnog pristupa** u stavku 19. mijenja se zadnja rečenica na način da ista sada glasi: „U svakom slučaju, HT je obavezan putem B2B servisa obavijestiti Operatora korisnika o datumu realizacije predmetnog zahtjeva, najkasnije u trenutku potvrde tehničke mogućnosti.“.

I.2.

U članku **4.1. Postupci podnošenja zahtjeva i pružanja usluge veleprodajnog širokopolasnog pristupa** u stavku 23. u prvoj rečenici briše se: „nema slobodnog porta na djelatitelju (splitteru)“.

I.3.

U članku **4.1. Postupci podnošenja zahtjeva i pružanja usluge veleprodajnog širokopolasnog pristupa** stavak 24. mijenja se na način da ista sada glasi:

- „U slučaju zahtjeva za uslugu veleprodajnog širokopolasnog pristupa temeljem FTTH rješenja za novog krajnjeg korisnika koji se nalazi u obiteljskoj kući, a kada na adresi krajnjeg korisnika postoji mogućnost uključivanja tražene usluge ali je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda postojeće svjetlovodne infrastrukture, HT će realizirati zahtjev Operatora korisnika u roku od najviše 30 dana po primitku zahtjeva za uključivanje. Taj rok uključuje i realizaciju veleprodajnog širokopolasnog pristupa temeljem FTTH rješenja. U navedeno vrijeme nije uključeno vrijeme na čekanja koja nisu u domeni HT-a, a HT

će o istome obavijestiti Operatora korisnika putem B2B servisa pri čemu će detaljno specificirati razloge čekanja. HT će u roku od 1 radnog dana od primitka zahtjeva putem B2B servisa (B2B INFO poruka) obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa u obiteljskoj kući za koju je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda postojeće svjetlovodne infrastrukture te će u roku od 10 radnih dana od primitka zahtjeva obavijestiti Operatora korisnika o postojanju tehničke mogućnosti realizacije zahtjeva. U trenutku potvrde tehničke mogućnosti, HT će putem B2B servisa (B2B INFO poruka) Operatoru korisniku dostaviti informaciju o planiranom datumu realizacije usluge“.

- *Zahtjev je moguće odbiti i nakon potvrde tehničke mogućnosti ako do Krajnjeg korisnika nije moguće provući svjetlovodnu nit zbog toga što krajnji korisnik ili treća strana to ne dozvoljavaju. Vrijeme potrebno za dobivanje suglasnosti/odobrenja/dozvole nadležnih tijela/vlasnika nekretnine se ne računa u rok uključenja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa. U slučaju potrebe za dobivanjem suglasnosti/odobrenja/dozvole nadležnih tijela/vlasnika nekretnine gdje se vrijeme potrebno za njihov ishodište ne računa u rok uključenja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa, HT je o tome obavezan bez odgode obavijestiti operatora korisnika te pri tom detaljno specificirati o kakvim suglasnostima/odobrenjima/dozvolama nadležnih tijela/vlasnika nekretnine je riječ.*

Dnevna kvota zahtjeva za uključenje u slučaju kada je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda postojeće svjetlovodne infrastrukture je 6 zahtjeva po jednom OLT-u. U ovu kvotu ulaze zahtjevi za uključenje uz izgradnju svjetlovodne infrastrukture, za bilo koju uslugu na FTTH rješenju, od strane Operatora korisnika i HT-a. HT je obavezan zahtjeve za veleprodajni širokopojasni pristup kada treba izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda a koji udovoljavaju dnevnoj kvoti, realizirati u standardnom roku iz prethodnog podstavka ovog stavka 24. U slučaju da broj zahtjeva za veleprodajni širokopojasni pristup odstupa od dnevne kvote, HT je obavezan realizirati takve zahtjeve u roku od dodatnih pet radnih dana u odnosu na standardni rok realizacije iz prvog podstavka ovog stavka 24. Ukoliko je Operator korisnik zatražio datum aktivacije usluge a zahtjev prelazi okvir dnevne kvote, HT će ovisno o raspoloživim internim resursima realizirati tražene usluge na način da će produjiti rok realizacije u odnosu na željeni datum jedino za zahtjeve čiji je željeni datum realizacije kraći od „standardnog roka iz prvog podstavka ovog stavka 24. + dodatnih pet radnih dana“ i to za dodatno razdoblje koje omogućava da rok realizacije ne bude dulji od „standardnog roka iz prvog podstavka ovog stavka 24. + dodatnih pet radnih dana“. Produljenje roka za dodatnih 5 radnih dana nije opravdano ukoliko je rok realizacije već produjten u skladu s točkom 4.1. stavkom 28. ove Standardne ponude. HT će o tome će unaprijed obavijestiti Operatora korisnika putem B2B servisa. Obrada zahtjeva pojedinog Operatora korisnika provodi se po FIFO metodi. HT će putem B2B servisa operatorima korisnicima omogućiti pregled svih zaprimljenih zahtjeva u trenutnom danu po pojedinom OLT-u (bez navođenja naziva pojedinog operatora).

I.4.

U članku 4.1. **Postupci podnošenja zahtjeva i pružanja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa** dodaje se stavak 25. koji glasi:

- (25) *U slučaju zahtjeva za Novi pojedinačni pristup, kada su na adresi krajnjeg korisnika zauzeti svi instalirani kapaciteti te postoji mogućnost uključenja tražene usluge uz proširenje svjetlovodne infrastrukture, HT će u roku od 1 radnog dana od primitka zahtjeva putem B2B servisa (B2B INFO poruka) obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji usluge uz proširenje te će u roku od 5 radnih dana od primitka zahtjeva obavijestiti Operatora korisnika o postojanju tehničke mogućnosti realizacije zahtjeva uz napomenu „Potrebno proširenje svjetlovodne infrastrukture“. Operator korisnik ima rok od daljnjih 5 radnih dana od datuma primitka odgovora HT-a da pošalje B2B potvrdu da ostaje kod zahtjeva za uključenje NBSA usluge za novog korisnika. Ako Operator korisnik ne pošalje HT-u potvrdu u navedenom roku od 5 radnih dana smatrat će se da je odustao od zahtjeva. Ukoliko je Operator korisnik poslao potvrdu da HT realizira uključenje uz proširenje svjetlovodne infrastrukture, HT će u roku od daljnjih 15 dana od datuma potvrde zahtjeva, izraditi tehničko rješenje za proširenje svjetlovodne infrastrukture te po završetku izrade tehničkog rješenja putem B2B servisa (B2B INFO poruka) Operatoru korisniku dostaviti informaciju o planiranom datumu realizacije usluge.*

U slučaju kada za realizaciju nije bilo potrebno ishoditi građevinske i neke druge dozvole i suglasnosti, HT će u roku od 45 dana od dana potvrde zahtjeva od strane Operatora korisnika realizirati tehničko rješenje. U slučaju kada je za realizaciju potrebno ishoditi građevinske i neke druge dozvole i suglasnosti, HT ima rok od 30 dana od dana ishoda istih, da realizira tehničko rješenje i uključenje NBSA usluge. Neovisno o vremenu potrebnom za ishođenje dozvola i suglasnosti, u navedeno vrijeme realizacije nije uključeno vrijeme čekanja koje nije u domeni HT-a, a HT će o istome obavijestiti Operatora korisnika putem B2B servisa pri čemu će detaljno specificirati razloge čekanja te o kakvim suglasnostima/odobrenjima/dozvolama nadležnih tijela/vlasnika nekretnine je riječ. Zahtjev je moguće odbiti i nakon potvrde tehničke mogućnosti ako do Krajnjeg korisnika nije moguće provući svjetlovodnu nit zbog toga što krajnji korisnik ili treća strana to ne dozvoljavaju.“.

I.5.

U članku 4.1. **Postupci podnošenja zahtjeva i pružanja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa** u stavku 53. mijenja se alineja 4. na način da ista sada glasi:

„ - slobodni kapaciteti na OLT-u, kao i podatak o tome koje adrese s kućnim brojevima su pridružene određenom portu OLT uređaja kada je isti fizički spojen na određenu svjetlovodnu nit na ODF-u (zasebna pretraga po razinama: grad; ulica i kućni broj). U B2B izvještaju će biti posebno označene adrese na kojima ne postoji tehnička mogućnost realizacije usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa na temelju FTTH rješenja bez instalacije dodatnih kapaciteta na aktivnoj opremi. Navedene adrese će biti označene s napomenom „nema kapaciteta“. Također, Operator korisnik ima mogućnost unosom podataka grad, ulica i kućni broj provjeriti postoji li na toj adresi FTTH dostupnost;

Operatorima korisnicima će putem B2B izvještaja dodatno biti dostupne informacije o statusu izgradnje mreže na pojedinoj adresi. “.

I.6.

U članku **4.1. Postupci podnošenja zahtjeva i pružanja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa** dosadašnji stavci 25. do 54. postaju stavci 26. do 55.

- II.** Hrvatski Telekom d.d. Zagreb obvezan je u B2B izvještajima o dostupnosti veleprodajne NBSA usluge omogućiti sljedeće dodatne informacije:
- Informaciju o jedinstvenoj identifikacijskoj oznaci pojedine adrese iz registra prostornih jedinica Državne geodetske uprave (DGU ID adrese),
 - Informaciju o statusu izgradnje, odnosno informaciju o tome da li je do krajnjeg korisnika u obiteljskoj kući ili zgradi izgrađena svjetlovodna infrastruktura ili je za aktivaciju veleprodajne usluge prethodno potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda postojeće svjetlovodne infrastrukture,
 - Informaciju o postojanju svjetlovodne instalacije u zgradama koja je u vlasništvu Hrvatskog telekoma d.d. i
 - Informaciju o zauzeću svih instaliranih kapaciteta na adresi za koju je iskazana dostupnost, odnosno da je aktivaciju usluge potrebno proširenje mreže.
- III.** Izmjene i dopune Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa (NBSA) iz točke I. izreke ove odluke primjenjuju se od trenutka kada je Hrvatski telekom d.d. Zagreb omogućio dodatne informacije iz točke II. izreke ove odluke.
- IV.** Hrvatski Telekom d.d. Zagreb obvezan je najkasnije u roku od 8 dana od dana primitka ove odluke objaviti na svojim Internetskim stranicama Standardnu ponudu Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa (NBSA) s ugrađenim izmjenama i dopunama iz točke I. izreke ove odluke te s uklonjenim svim odredbama koje su protivne ugrađenim izmjenama i dopunama.
- V.** U ostalim dijelovima Standardna ponuda Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa (NBSA) ostaje nepromijenjena.
- VI.** Hrvatski Telekom d.d. Zagreb obvezan je početi primjenjivati izmjene i dopune iz točke I. izreke ove odluke najranije u roku od 30 dana od dana primitka ove odluke.

Obrazloženje

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) zaprimila je 27. listopada 2021. putem elektroničke pošte zahtjev operatora Hrvatski Telekom d.d. Zagreb, Radnička cesta 21 (dalje:

HT) za pokretanje postupka izmjene i dopune Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa (dalje: Standardna ponuda NBSA). HT je u zahtjevu naveo da postupak pokreće s ciljem prilagodbe rokova i uvjeta pružanja NBSA usluga koje se realiziraju putem FTTH tehnologije specifičnostima različitih statusa izgradnje svjetlovodnih distribucijskih mreža (dalje: SDM).

Naime, HT ukazuje kako u praksi postoje različiti statusi izgradnje SDM-a koji imaju svoje specifičnosti, pa stoga u svom zahtjevu predlaže i drugačiji pristup po pitanju rokova i načina realizacije veleprodajnih usluga. Dakle, HT smatra kako unatoč tome što u praksi postoje različiti statusi izgradnje SDM mreža, Standardnom ponudom NBSA su trenutno definirani jedinstveni rokovi realizacije koji su u nekim specifičnim situacijama prekratki. Također, s obzirom da je iz istih razloga pokrenuo i postupak izmjene Standardne ponude za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (dalje: FA-PON usluga), HT navodi da je za iste statuse izgradnje SDM-a za obje standardne ponude potrebno ujednačiti rokove realizacije, odnosno na isti način definirati dnevne kvote.

Tako u odnosu na uključenje obiteljskih kuća gdje je SDM mreža izgrađena, ali svjetlovodna nit još uvijek nije spojena na obiteljsku kuću, HT ističe kako trenutno definirani rokovi za realizaciju usluge nisu dovoljni jer zbog specifičnosti situacije u tom slučaju može biti i infrastrukturnih radova (npr. tehničar u fazi realizacije utvrdi da postojeće cijevi iz nekog razloga nisu prohodne jer su npr. oštećene, potrgane i sl., pa se u njih ne mogu uvući svjetlovodni kabeli u kojem slučaju treba graditi novi privod). Stoga, HT u ovu Standardnu ponudu predlaže dodati opis uključanja novog korisnika u obiteljskim kućama u slučaju kada svjetlovodna nit nije spojena na objekt, s maksimalnim rokom uključanja od 30 dana.

Dodatno, HT ovdje važnim smatra naglasiti da se aktivnosti koje su nužne za uključenje NBSA u slučaju kada svjetlovodna nit nije spojena na obiteljsku kuću značajno razlikuju od aktivnosti koje se odrađuju kod uključanja usluge na bakru (kako u pogledu vrste aktivnosti tako i u pogledu trajanja) te da je u jednom danu moguće uključiti značajno manje NBSA usluga za razliku od usluga na bakru. Stoga, za realizaciju FTTH zahtjeva u slučaju kada svjetlovodna nit nije spojena na obiteljsku kuću, HT ističe kako je nužno definirati dnevnu kvotu zahtjeva po distribucijskom čvoru, jer spajanjem više operatora na jedan distribucijski čvor rezultira velikim brojem zahtjeva na istom geografskom području koje tehničke jedinice zadužene za to područje ne mogu odraditi u jednom danu te je potrebno ravnomjerno rasporediti broj zahtjeva po danima (npr. ako dva operatora dostave ukupno deset zahtjeva za istu tehničku jedinicu za isti dan, to nije moguće odraditi i doći će do kašnjenja). Smatra kako je proces uključanja korisnika na optici procesno najbliži procesu mini projekta na bakru, odnosno proširenja do 300m i kao takav je dizajniran, bez obzira na duljinu privoda, pa je za realizaciju svakog NBSA privoda potrebno izraditi tehničko rješenje, realizirati privod (radovi izvan i unutar stana korisnika, instalaterski radovi s probojem unutar objekta i postavljanje optičkog kabela) i evidentirati podatke u sustavu popisa imovine (*inventory* sustavu) na osnovu stanja izvedenog na terenu. HT napominje kako uvođenjem dnevnih kvota, broj zahtjeva bi se raspoređivao po danima prilikom slanja informacije o prihvaćanju zahtjeva i tada bi se operatoru javio planirani datum realizacije koji bi mogao biti isti koji je operator tražio ili bi se realizacija prebacila na slijedeći dan ako je traženi datum već popunjen. Dnevne kvote zahtjeva bi obuhvaćale zahtjeve FA usluga svih operatora koji su spojeni na isti distribucijski čvor, NBSA zahtjeve na optici i zahtjeve HT maloprodaje na optici. U nastavku HT iznosi i činjenicu da se kao i drugi operatori u Republici Hrvatskoj suočava s manjkom kadra koji je obučen vršiti spajanja svjetlovodnih kabela jer je teško naći dovoljno stručnog kadra za potrebna spajanja krajnjih korisnika. S obzirom na navedeno, HT smatra kako bi produljenje roka realizacije na 30 dana i uvođenje dnevnih kvota omogućilo pravovremenu realizaciju usluga na optici. Nadalje, HT smatra kako su produljenje roka i definiranje

kvota bitni s obzirom na činjenicu kako veliki broj krajnjih korisnika po prvi puta traži priključak putem svjetlovodne mreže pa je i broj ovakvih uključenja znatno veći nego je to za očekivati u budućnosti kada će do većine krajnjih korisnika već biti izgrađen svjetlovodni priključak.

Nadalje, u odnosu na uključivanje obiteljskih kuća i zgrada kad je potrebno proširenje svjetlovodne distribucijske mreže jer su svi kapaciteti zauzeti (konektori i optičke niti), HT ističe kako u slučaju kada operator dostavi zahtjev za uključivanje novog korisnika na adresi gdje postoje aktivni FTTH korisnici koji su zauzeli sve konektore, tada je potrebno odraditi proširenje konektora i izgradnju novog privoda za što je često potrebno izvesti opsežne radove, koji uključuju izradu tehničkog rješenja, ishođenje suglasnosti, a ponekad i građevinske radove. Tehnički to znači otvaranje postojećih spojnica, uvlačenje ili polaganje (zračna mreža) segmenata kabela većeg kapaciteta, spajanje niti, završna mjerenja. U slučajevima nedostatnih kapaciteta kabelaške kanalizacije čak je potreban i prekid prometa kod zamjene segmenta kabela ili pojačanje kabelaške kanalizacije. Naime, HT navodi da dimenzionira svjetlovodnu distribucijsku mrežu u skladu s Pravilnikom o svjetlovodnim distribucijskim mrežama (NN br. 57/14), na način da koliko god je moguće, točno procijeni broj korisničkih jedinica na području gradnje SDM-a. Unatoč tome, HT tvrdi da u rijetkim slučajevima gdje ima izgrađene „velike“ distribucijske čvorove (s više kabelaških pravaca), u područjima obiteljskih kuća, gdje nije moguće točno odrediti broj stanova (korisničkih jedinica) u objektima te gdje postoji pojačana gradnja novih objekata – „zgrada“ na područjima gdje su bile privatne kuće se može dogoditi da su na pojedinim adresama iskorišteni izgrađeni kapaciteti.

Sukladno članku 22. stavak 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17; dalje: ZEK), HAKOM je u razdoblju od 30. prosinca 2021. do 11. veljače 2022. proveo javnu raspravu o predloženim izmjenama predmetne standardne ponude. Tijekom javne rasprave zaprimljeni su komentari A1 Hrvatska d.o.o. Zagreb (dalje: A1) i OT-Optima Telekom d.d. Zagreb (dalje: Optima). HAKOM je razmotrio i uzeo u obzir zaprimljene komentare pri izradi prijedloga odluke za notifikaciju. Odgovori na komentare nalaze se u Priritku 1. ove odluke i njen su sastavni dio.

HAKOM je, s obzirom da su komentari A1 i Optime pristigli neposredno prije zatvaranja javne rasprave, 21. veljače 2022. zatražio od HT-a da naknadno dostavi i svoje očitovanje na pristigle komentare, ponajviše iz razloga što su neki prijedlozi pristigli u javnoj raspravi podrazumijevali tehničke nadogradnje B2B sustava HT-a te je HAKOM prije donošenja konačne odluke o prihvaćanju ili ne prihvaćanju takvih prijedloga smatrao potrebnim ishoditi očitovanje HT-a u odnosu na praktične mogućnosti takve nadogradnje.

HAKOM je ocijenio kako je traženi prijedlog izmjene i dopune Standardne ponude razuman te su uz prihvaćanje određenih komentara određene izmjene i dopune Standardne ponude kao u točki I. izreke ove odluke.

Nadalje, HAKOM smatra kako je potrebno da se kroz B2B servis omoguće informacije o različitim statusima izgradnje svjetlovodne mreže, budući da procesi i rokovi realizacije veleprodajnih usluga ovise o tim statusima. Nastavno na navedeno, HAKOM je na odgovarajući način izmijenio odluku te obvezao HT da prije primjene odredbi Standardne ponude koje se ovom odlukom mijenjaju omogući informacije o kojima ovisi transparentna i nediskriminirajuća provedba predmetnih odredbi Standardne ponude. Stoga je odlučeno kao u točkama II. i III. izreke ove odluke.

Sukladno članku 23. ZEK-a, prijedlog odluke je 18. ožujka 2022. dostavljen Europskoj Komisiji (dalje: Komisija) na daljnje odgovarajuće postupanje. Komisija je od HAKOM-a zatražila dodatna pojašnjenja na koje se HAKOM očitovao. Nadalje, HAKOM je 13. travnja 2022. zaprimio odgovor

Komisije, u kojem je u skladu s člankom 32. stavkom 3. Direktive (EU) 2018/1972, Komisija dostavila HAKOM-u primjedbu vezano uz potrebu za praćenjem primjene obveze nediskriminacije. Naime, Komisija je primila na znanje da će izmjene i dopune Standardne ponude FA-PON omogućiti HT-u da odbije zahtjev za aktivaciju veleprodajne usluge, čak i nakon HT-ove potvrde tehničke mogućnosti, ako do krajnjeg korisnika nije moguće provući svjetlovodnu nit jer to ne dopušta treća strana. Komisija također prima na znanje da je navedena treća strana vlasnik (fizička ili pravna osoba) nekretnine kojom bi trebala proći HT-ova FTTH mreža te da jedino ona može odbiti postavljanje svjetlovodne niti. Pored toga, Komisija razumije da HT određuje pravce za proširenje svjetlovodne mreže i traži suglasnost vlasnika za postavljanje svjetlovodne niti preko njihove nekretnine kada je to propisano zakonom te uviđa da HT ima na raspolaganju više pravnih mogućnosti za pobijanje nezakonitog odbijanja postavljanja svjetlovodne niti. Komisija je svjesna da HT ima snažnu motivaciju da najbolje iskoristi mogućnosti za priključenje krajnjeg korisnika koji traži njegove maloprodajne usluge, čak i u slučaju da treća strana odbija dopustiti postavljanje svjetlovodne niti. S druge strane, Komisija ima na umu da HT možda nema isti poticaj za priključenje krajnjeg korisnika operatora korisnika koji traži veleprodajne usluge, osobito u slučaju da treća strana odbija dopustiti postavljanje svjetlovodne niti. Zbog toga je Komisija pozvala HAKOM da, u okviru već određene obveze nediskriminacije, prati HT-ov pristup pri traženju suglasnosti vlasnika za uvođenje svjetlovodne mreže te da osigura da HT primijeni isti pristup bez obzira na to je li proširenje mreže zatražio njegov vlastiti maloprodajni korisnik ili maloprodajni korisnik operatora korisnika. Konačno Komisija je pozvala HAKOM da u najvećoj mogućoj mjeri uzme u obzir primjedbe drugih nacionalnih regulatornih tijela, BEREC-a i Komisije te u skladu s time može donijeti nacrt mjere (u tom ga slučaju mora dostaviti Komisiji).

HAKOM prima na znanje primjedbu Komisije te ističe da HAKOM redovito prati provedbu svih regulatornih obveza koje su određene HT-u, pa tako i obvezu nediskriminacije.

Slijedom svega navedenog, uzimajući u obzir sve primjedbe Komisije, HAKOM je temeljem članka 12. stavka 1. točke 2. i članka 58. stavka 3. ZEK-a, odlučio kao u izreci ove odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku 30 dana od dana primitka iste.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen

Privitak (1):

- Kao u tekstu

Dostaviti:

1. Hrvatski Telekom d.d. Zagreb, Radnička cesta 21- osobna dostava
2. A1 Hrvatska d.o.o. Zagreb, Vrtni put 1 – osobna dostava
3. Optima Telekom d.d. Zagreb, Bani ul. 75a – osobna dostava
5. U spis

PRIVITAK

Javna rasprava - Prijedlog Odluke o izmjenama Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa

Članak 4.1. stavak 24.- rok realizacije - Zaprimljeni komentari:			
<i>„...ali je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do postojeće svjetlovodne infrastrukture (izvoda), HT će realizirati zahtjev Operatora korisnika u roku od najviše 30 dana po primitku zahtjeva za uključenje.“</i>			
Br.	Ispitanik	Zaprimljeni komentar	Odgovor HAKOM-a
1.	A1 Hrvatska d.o.o.	<p>A1 predlaže izmijeniti stavak 24. tako da glasi: "U slučaju zahtjeva za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa temeljem FTTH rješenja za novog krajnjeg korisnika koji se nalazi u obiteljskoj kući, a kada na adresi krajnjeg korisnika postoji mogućnost uključanja tražene usluge ali je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do postojeće svjetlovodne infrastrukture (izvoda), HT će realizirati zahtjev Operatora korisnika u roku od najviše 30 dana po primitku zahtjeva za uključenje. Taj rok uključuje i realizaciju veleprodajnog širokopojasnog pristupa temeljem FTTH rješenja. HT će u roku od 1 radnog dana od primitka zahtjeva putem B2B servisa (B2B INFO poruka) obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji usluge u obiteljskoj kući te će u roku od 10 radnih dana od primitka zahtjeva obavijestiti Operatora korisnika o postojanju tehničke mogućnosti realizacije zahtjeva. U trenutku potvrde tehničke mogućnosti, HT će Operatoru korisniku dostaviti informaciju o planiranom datumu realizacije usluge."</p> <p><u>Obrazloženje:</u> A1 smatra da nije opravdano imati rok od 30 dana za aktivaciju te dodatno imati mogućnost "parkiranja", odnosno produljenja roka zbog suglasnosti trećih strana.</p>	<p>Djelomično se prihvaća.</p> <p>Prihvaća se prijedlog A1 u dijelu u kojem se predlaže slanje obavijesti operatoru korisniku da se radi o realizaciji usluge za obiteljsku kuću za koju je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda postojeće svjetlovodne infrastrukture te u dijelu da se prilikom potvrde tehničke mogućnosti (u roku od 10 radnih dana od podnošenja zahtjeva) obavijesti operatora korisnika o planiranom datumu realizacije usluge. Naime, HAKOM je mišljenja da HT operatoru korisniku mora omogućiti sve raspoložive informacije o statusu izgrađenosti mreže na adresama na kojima se iskazuje dostupnost FTTH mreže koje su dostupne i HT-ovoj maloprodaji, a naročito informacije o kojima ovise i rokovi i procesi propisani Standardnom ponudom. Tako je u ovome slučaju bitno da operator korisnik ima informaciju o tome da se krajnji korisnik za kojeg je podnio zahtjev za aktivaciju usluge nalazi u obiteljskoj kući za koju je potrebno izgraditi adresu za koju je podnio zahtjev potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda postojeće svjetlovodne infrastrukture jer je za taj slučaj propisan drugačiji rok realizacije (aktivacije) veleprodajne usluge. Isto tako, informacija o planiranom datumu realizacije usluge je bitna jer operator korisnik, posebice uzimajući u obzir dulje rokove realizacije, ima potrebu komunicirati taj datum svom krajnjem korisniku. S obzirom da su jedna i druga informacija HT-u dostupna, HAKOM je na odgovarajući način izmijenio odluku te je obvezao HT da te informacije dijeli s operatorom korisnikom kroz B2B sustav. Također</p>

	<p>Stoga je prijedlog da se prihvati predloženi rok HT-a od 30 dana koji uključuje sve potrebne aktivnosti s HT-ove strane i koji se ne može dodatno produljivati. Rok za uključenje koji traje više od 30 dana nema nekog posebnog smisla jer korisnik neće niti htjeti čekati na realizaciju dulje od 30 dana.</p> <p>Podredno, ako se HT-u i dalje ostavi mogućnost "parkiranja" zahtjeva, odnosno produljenje roka za aktivaciju zbog čekanja na treću stranu, što A1 nikako ne podržava, u navedenom slučaju je potrebno zadržati rok od 15 dana za realizaciju, kako je i danas predviđeno standardnom ponudom s obzirom da u navedenom roku HT sigurno može obaviti sve potrebne radnje na svojoj strani, a ako bi morao čekati na treću stranu, navedeno vrijeme mu ionako ne bi ušlo u rok za realizaciju zahtjeva. U slučaju prihvaćanja mogućnosti parkiranja zahtjeva, potrebno je obvezati HT da operatora korisnika obavijesti bez odgode o razlozima parkiranja te o kojoj trećoj strani je točno riječ za predmetni zahtjev.</p> <p>Dodatno, A1 smatra kako je potrebno jasnije definirati na koji način će HT obavještavati operatore korisnike o statusu podnesenog zahtjeva s obzirom da trenutno proces realizacije zahtjeva i ne funkcionira u najboljem redu, barem za FA-PON uslugu s kojom A1 trenutno ima iskustva. Naime, iako je SP definirao da HT u roku od 5 radnih dana treba obavijestiti operatora korisnika o postojanju tehničke mogućnosti, navedeno se u praksi ne događa već u roku od 5 radnih dana HT samo dostavi informaciju da se radi o obiteljskoj kući za koju je potrebno izgraditi privod nakon čega operator korisnik čeka neodređeni broj dana (20-40 dana) za potvrdu tehničke mogućnosti bez da ima bilo kakvu informaciju kad bi podneseni zahtjev mogao biti realiziran. Informaciju o datumu realizacije operator korisnik dobiva tek kod navedene poruke o potvrdi tehničke mogućnosti koja vrlo često dolazi i nakon 30 dana od podnošenja zahtjeva pa operator korisnik na upite krajnjeg korisnika ne može dati nikakvu informaciju o planiranom datumu realizacije gotovo do samog trenutka realizacije zahtjeva (5</p>	<p>je bitno naglasiti da se izmjene standardne ponude mogu početi primjenjivati tek nakon što HT omogući dijeljenje navedenih informacija kroz B2B servis.</p> <p>Nastavno na navedeno HAKOM je na odgovarajući način izmijenio prijedlog Odluke.</p>
--	---	---

	radnih dana prije realizacije). Stoga A1 predlaže da HT u roku od 1 radnog dana dostavi informaciju da je potrebno izgraditi privod do krajnjeg korisnika s obzirom da je navedena informacija HT-u unaprijed poznata i za istu nije potrebno provoditi provjeru tehničke mogućnosti na terenu, a da u roku od 10 radnih dana (produljenje standardnog roka za provjeru tehničke mogućnosti za dodatnih 5 radnih dana) provjeri tehničku mogućnost te javi operatoru korisniku planirani datum realizacije zahtjeva.	
--	--	--

Članak 4.1. stavak 24. – vrijeme „parkiranja“ - Zaprimljeni komentari:

Zahtjev je moguće odbiti i nakon potvrde tehničke mogućnosti ako do Krajnjeg korisnika nije moguće provući svjetlovodnu nit zbog toga što krajnji korisnik ili treća strana to ne dozvoljavaju. Vrijeme potrebno za dobivanje suglasnosti/odobrenja/dozvole nadležnih tijela/vlasnika nekretnine se ne računa u rok uključenja usluge veleprodajnog širokopojsnog pristupa.

Br.	Ispitanik	Zaprimljeni komentar	Odgovor HAKOM-a
1.	A1 Hrvatska d.o.o.	Kako je predloženo u prethodnoj točki, A1 smatra da nije opravdano omogućiti dodatno produljenje roka za realizaciju zahtjeva zbog pribavljanja suglasnosti ako će biti definirano da osnovni rok iznosi 30 dana s obzirom da HT na svojoj strani nema za odraditi toliko aktivnosti koje bi zahtijevale tako dugi rok. Jedino u slučaju da se zadrži trenutno definirani rok od 30 dana, može se ostaviti dodatna mogućnost "parkiranja" zahtjeva dok se ne pribave potrebne suglasnosti.	<p>Ne prihvaća se</p> <p>HAKOM ne prihvaća zahtjev A1 da se u rok realizacije usluge računa i vrijeme parkiranja. Prema mišljenju HAKOM-a, dulji rok realizacije usluge u slučaju obiteljske kuće za koju je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda postojeće svjetlovodne infrastrukture nije razlog da se vrijeme čekanja realizacije koje nije u domeni HT-a uračuna u taj rok od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Naime, dulji rokovi realizacije su propisani zbog razloga koji su navedeni u obrazloženju prijedloga odluke, a odnose se prvenstveno na nemogućnost realizacije u kraćim rokovima zbog nedostatka kvalificirane radne snage uslijed intenzivne izgradnje novih svjetlovodnih mreža diljem Republike Hrvatske koja je upravo u tijeku, kao i zbog činjenice da pri ovakvim uključenjima može biti i infrastrukturnih radova (npr. tehničar u fazi realizacije utvrdi da postojeće cijevi iz nekog razloga nisu prohodne jer su npr. oštećene, potrgane i sl., pa se u njih ne mogu uvući svjetlovodni kabeli u kojem slučaju treba graditi novi privod) . Stoga, vrijeme čekanja zbog treće strane koje nije u domeni HT-a se uvijek može dogoditi i bitno je naglasiti da se to vrijeme ne računa u rok realizacije. Međutim, HAKOM prihvaća prijedlog</p>

			A1 da HT u slučaju čekanja koje nije u domeni HT-a, mora o tome obavijestiti operatora korisnika te pri tom detaljno specificirati razloge čekanja.
--	--	--	---

Članak 4.1. stavak 24.- dnevne kvote- Zaprimljeni komentari:

Dnevna kvota zahtjeva za uključenje u slučaju kada je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda je 2 zahtjeva po jednom distribucijskom čvoru. U ovu kvotu ulaze zahtjevi za uključenje uz izgradnju svjetlovodne infrastrukture, za bilo koju uslugu na FTTH rješenju, od strane Operatora korisnika i HT-a. HT je obavezan zahtjeve za veleprodajni širokopojasni pristup kada treba izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda a koji udovoljavaju dnevnoj kvoti, realizirati u standardnom roku iz prethodnog podstavka ovog stavka 24. U slučaju da broj zahtjeva za veleprodajni širokopojasni pristup odstupa od dnevne kvote, HT je obavezan realizirati takve zahtjeve u roku od dodatnih pet radnih dana u odnosu na standardni rok realizacije iz prvog podstavka ovog stavka 24. Ukoliko je Operator korisnik zatražio datum aktivacije usluge a zahtjev prelazi okvir dnevne kvote, HT će ovisno o raspoloživim internim resursima realizirati tražene usluge na način da će produžiti rok realizacije u odnosu na željeni datum jedino za zahtjeve čiji je željeni datum realizacije kraći od „standardnog roka iz prvog podstavka ovog stavka 24. + dodatnih pet radnih dana“ i to za dodatno razdoblje koje omogućava da rok realizacije ne bude dulji od „standardnog roka iz prvog podstavka ovog stavka 24. + dodatnih pet radnih dana“. Produljenje roka za dodatnih 5 radnih dana nije opravdano ukoliko je rok realizacije već produžen u skladu s točkom 4.1. stavkom 28. ove Standardne ponude. HT će o tome će unaprijed obavijestiti Operatora korisnika putem B2B servisa. Obrada zahtjeva pojedinog Operatora korisnika provodi se po FIFO metodi.

Br.	Ispitanik	Zaprimljeni komentar	Odgovor HAKOM-a
1.	A1 Hrvatska d.o.o.	Uzimajući u obzir povećani broj novih zahtjeva za korištenjem usluga na optici, dnevna kvota od 2 zahtjeva po distribucijskom čvoru nam se čini ipak premala, a u jednu ruku i nelogična jer nije realno očekivati da će interes za nova uključjenja usluga biti jednak na svim DČ-ovima. Stoga smatramo da bi dnevne kvote trebalo odrediti u skladu s veličinom DČ-a, tj. u odnosu na broj potencijalnih korisnika koje je moguće spojiti na pojedinom DČ-u. Naime, nije opravdano očekivati da će broj novih zahtjeva biti jednak na DČ-u koji obuhvaća 500 i 5.000 korisnika jer je potencijal na istima značajno drugačiji pa je i očekivani broj novih aktivacija različit za navedene DČ-ove. Dodatno, smatramo da se broj zahtjeva ne bi trebao vezati na pojedini DČ, već na neko veće geografsko područje (npr. grupa DČ-ova koji pripadaju istom OLT-u i sl.) na kojem bi	Prihvaća se HAKOM prijedlog od A1 smatra razumnim te je sukladno tome izmijenio Odluku i to na način da se dnevne kvote utvrđuju po OLT-u i to uzimajući u obzir inicijalni prijedlog da HT u standardnom roku može realizirati dva zahtjeva dnevno po distribucijskom čvoru. Uzimajući u obzir da je prema raspoloživim podacima broj distribucijskih čvorova po jednom OLT-u u prosjeku tri, HAKOM je u konačnoj odluci odredio dnevnu kvotu od 6 zahtjeva dnevno po OLT-u koji se trebaju realizirati u standardnom roku. U dnevnu kvotu ulaze svi zahtjevi (maloprodaja i veleprodaja) i obrađuju se sukladno FIFO metodi. Također, HT se u konačnoj odluci obvezuje omogućiti operatorima korisnicima praćenje podnesenih zahtjeva u jednom danu.

	<p>se definirao veći broj dnevnih zahtjeva koje bi operatori korisnici mogli podnijeti. Navedeni pristup ostavlja mogućnost operatorima korisnicima podnijeti veći broj zahtjeva na pojedinom DČ-u (ali uvijek u kvoti ukupnog geografskog područja), na način da navedeni dan ne podnese niti jedan zahtjev na susjednim DČ-ovima. Za HT to realno ne bi trebao biti problem jer ako bi mogao odraditi 6 zahtjeva sa 3 susjedna DČ-a (2 zahtjeva po svakom DČ-u), na isti način bi mogao odraditi i 6 zahtjeva samo s jednog DČ-a (bez ijednog zahtjeva sa susjedna 2 DČ-a) jer se radi o istom geografskom području koji pokriva isti tim na terenu, odnosno ista tehnička jedinica koja je zadužena za navedeno geografsko područje.</p> <p>Definiranje dnevnih kvota u odnosu na DČ-ove pogotovo nije prikladno za BSA uslugu iz razloga što operatori korisnici kod podnošenja zahtjeva za BSA uslugu nemaju niti informaciju na kojem DČ-u se adresa nalazi niti je navedeno bitno za samu realizaciju usluge.</p>	
--	--	--

Članak 4.1. stavak 25. – postupak podnošenja zahtjeva kada su zauzeti svi instalirani kapaciteti - Zaprimljeni komentari:

(25) U slučaju zahtjeva za Novi pojedinačni pristup, kada se provjerom tehničkih mogućnosti ustanovi da su na adresi krajnjeg korisnika zauzeti svi instalirani kapaciteti te postoji mogućnost uključenja tražene usluge uz proširenje svjetlovodne infrastrukture, HT će u roku od 5 radnih dana od primitka zahtjeva provjeriti tehničku mogućnost, te putem B2B servisa obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji usluge veleprodajnog širokopolasnog pristupa na FTTH rješenju (NBSA) uz proširenje, te će dostaviti odgovor Operatoru korisniku o mogućnosti realizacije zahtjeva uz napomenu "Potrebno proširenje svjetlovodne infrastrukture".

Br.	Ispitanik	Zaprimljeni komentar	Odgovor HAKOM-a
1.	A1 Hrvatska d.o.o.	A1 predlaže izmijeniti novi stavak 25. tako da isti glasi: <i>"(6) U slučaju zahtjeva za Novi pojedinačni pristup, kada su na adresi krajnjeg korisnika zauzeti svi instalirani kapaciteti te postoji mogućnost uključenja tražene usluge uz proširenje svjetlovodne infrastrukture, HT će realizirati zahtjev Operatora korisnika u roku od najviše 30 dana po primitku zahtjeva za uključenje. HT će u roku od 1 radnog dana od primitka zahtjeva putem B2B servisa</i>	Djelomično se prihvaća HAKOM prijedlog A1 da se jedan radni dan od podnošenja zahtjeva obavijesti operatora korisnika da je riječ o realizaciji usluge za koju je potrebno napraviti proširenje svjetlovodne infrastrukture jer su svi instalirani kapaciteti na adresi krajnjeg korisnika već zauzeti. HAKOM dijeli mišljenje A1 da bi HT takvu informaciju trebao unaprijed znati s

(B2B INFO poruka) obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji usluge uz proširenje te će u roku od 10 radnih dana od primitka zahtjeva obavijestiti Operatora korisnika o postojanju tehničke mogućnosti realizacije zahtjeva. U trenutku potvrde tehničke mogućnosti, HT će Operatoru korisniku dostaviti informaciju o planiranom datumu realizacije usluge. Zahtjev je moguće odbiti i nakon potvrde tehničke mogućnosti ako do Krajnjeg korisnika nije moguće provući svjetlovodnu nit zbog toga što krajnji korisnik ili treća strana to ne dozvoljavaju."

Obrazloženje:

Prema mišljenju A1, HT bi u svakom trenutku trebao znati na kojoj adresi je moguće realizirati FTTH uslugu, a pogotovo bi trebao znati na kojim adresama su zauzeti svi instalirani kapaciteti te bi takve adrese trebao posebno označiti u izvještajima o dostupnosti veleprodajnih FTTH usluga.

Ne postoji nikakav opravdani razlog da HT uzima rok od 5 radnih dana za provjeru zahtjeva operatora korisnika te mu u navedenom roku javlja informaciju da je potrebno proširiti kapacitete svjetlovodne infrastrukture kad navedenu informaciju HT ima sigurno i prije podnošenja zahtjeva. Naime, nemoguće je da HT tek po podnošenju zahtjeva operatora korisnika za veleprodajnom uslugom utvrđuje da su na pojedinom DČ-u/OLT-u zauzete sve optičke niti i konektori te da stoga na traženoj adresi nema slobodnih kapaciteta jer zasigurno postoje interni mehanizmi unutar HT-a koji omogućuju praćenje zauzetosti optičkih niti i ostalih mrežnih kapaciteta te će HT navedene situacije prepoznati značajno prije podnošenja zahtjeva operatora korisnika.

A1 smatra da cijeli postupak izrade tehničkog rješenja i realizacije priključka spada u odgovornost HT-a te nema potrebe za dostavljanjem tehničkog rješenja operatoru korisniku i traženje suglasnosti operatora korisnika na dostavljeno tehničko rješenje jer se radi o mreži HT-a i on odlučuje na koji način će realizirati mrežu do krajnjeg korisnika.

Naime, kao što je već navedeno, A1 smatra da bi HT u izvještajima o dostupnosti veleprodajnih FTTH usluga trebao posebno označiti adrese na kojima je za realizaciju usluge potrebno proširiti kapacitete mreže te bi u slučaju podnošenja zahtjeva za takvu adresu operator korisnik unaprijed pristao na duži rok realizacije usluge, a

obzirom da HT redovito ažurira svoje informacijske sustave u kojima se evidentiraju mrežni elementi i prati njihovo iskorištenje. HAKOM se također slaže s A1 da nije potrebna potvrda tehničkog rješenja za realizaciju proširenja svjetlovodne infrastrukture od strane operatora korisnika s obzirom da se radi o proširenju mreže HT-a te da HT sam snosi troškove izrade tehničkog rješenja i proširenja mreže. HAKOM se slaže i s prijedlogom A1 da bi HT u B2B izvještajima o dostupnosti usluga putem FTTH mreže trebao omogućiti i informacije o statusu izgradnje mreže. HAKOM se ne slaže s A1 da bi HT već u trenutku potvrde tehničke mogućnosti HT trebao obavijestiti operatora korisnika o planiranom datumu realizacije usluge. Naime, u slučaju kada je potrebno proširenje svjetlovodne infrastrukture, prema mišljenju HAKOM-a, HT bi o planiranom datumu realizacije operatora korisnika mogao obavijestiti tek nakon izrade tehničkog rješenja budući da vrijeme potrebno za realizaciju ovisi ponajviše o tehničkom rješenju. Stoga je HAKOM u odluci propisao da će HT obavijest o planiranom datumu realizacije operatoru korisniku dostaviti nakon izrade tehničkog rješenja. Nadalje, HAKOM smatra da je predloženi rok realizacije usluge uz proširenje svjetlovodne infrastrukture od 30 dana o primitku zahtjeva koji predlaže A1, nerealan jer ne uzima u obzir činjenicu da je potrebno izraditi tehničko rješenje proširenja (za čiju realizaciju je u određenim slučajevima potrebno ishoditi i građevinske i druge dozvole i suglasnosti) te tek onda krenuti u realizaciju usluge.

Nastavno na navedeno, HAKOM je na odgovarajući način izmijenio tekst odluke.

		<p>koji je potreban HT-u za eventualno ishođenje potrebnih dozvola, realizaciju tehničkog rješenja i uključenje veleprodajne usluge.</p> <p>U svakom slučaju, smatramo da nema nikakvog opravdanog razloga da operator korisnik provjerava i potvrđuje tehničko rješenje HT-a za proširenje svjetlovodne mreže jer navedeno samo nepotrebno produljuje rok realizacije veleprodajne usluge.</p> <p>A1 smatra potrebnim napomenuti da se u praksi trenutno često susreće sa situacijama u kojima HT odbija zahtjeve za uključenje FA-PON usluge s razlozima "Grupiranje_u_tehnicki_projekt; Naselje nema mreže" ili "Zgrada izgrađena - nema kapaciteta (zračna mreža)" iako je zahtjev podnesen za adresu na kojoj je HT prijavio dostupnost u B2B izvještaju. Stoga je vrlo važno osigurati da se navedene adrese ispravno označe u B2B izvještajima (dodavanjem predloženog stupca o statusu izgradnje mreže) kako bi operatori znali da na tim adresama nije moguće realizirati veleprodajnu uslugu bez proširenja mreže prema predloženom postupku.</p> <p>Iako se ove poruke dostavljaju u postupku uključanja FA-PON usluge, realno je očekivati da će slične poruke HT slati i kod BSA usluge s obzirom da je u obje SP predložio isti postupak proširenja mreže.</p>	
--	--	--	--

Obrazloženje odluke - Zaprmljeni komentari:			
<p><i>Naime, HT ukazuje kako u praksi postoje različiti statusi izgradnje SDM-a koji imaju svoje specifičnosti, pa stoga u svom zahtjevu predlaže i drugačiji pristup po pitanju rokova i načina realizacije veleprodajnih usluga. Dakle, HT smatra kako unatoč tome što u praksi postoje različiti statusi izgradnje SDM mreža, Standardnom ponudom NBSA su trenutno definirani jedinstveni rokovi realizacije koji su u nekim specifičnim situacijama prekratki. Također, s obzirom da je iz istih razloga pokrenuo i postupak izmjene Standardne ponude za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (dalje: FA-PON usluga), HT navodi da je za iste stuse izgradnje SDM-a za obje standardne ponude potrebno ujednačiti rokove realizacije, odnosno na isti način definirati dnevne kvote.</i></p>			
Br.	Ispitanik	Zaprmljeni komentar	Odgovor HAKOM-a

1.	A1 Hrvatska d.o.o.	<p>A1 razumije da postoje različiti statusi izgradnje SDM-a te pozdravlja želju da se u SP jasnije definiraju u kojim se točno statusima nalaze priključci na pojedinim adresama za koje HT navodi da je dostupna FTTH usluga. U skladu s navedenim, A1 predlaže da se postojeći izvještaji o dostupnosti veleprodajnih FTTH usluga nadopune dodatnom informacijom u kojem je točno statusu izgradnje pojedina adresa navedena u izvještaju jer su trenutno sve adrese prikazane kao da je FTTH usluga dostupna bez dodatnih radova, što se u praksi pokazalo kao netočno. Naime, većina obiteljskih kuća je pokrivena na način da je za realizaciju usluge potrebno dodatno izgraditi privode, što u trenutku podnošenja zahtjeva operatori korisnici ni na koji način ne mogu znati. S obzirom da se ovim izmjenama predlažu definicije posebnih rokova te dnevnih kvota za obiteljske kuće s neizgrađenim privodima, smatramo da je u skladu s navedenim izmjenama potrebno dodatno prilagoditi i postojeće izvještaje o dostupnosti FTTH usluga na način da se doda poseban stupac u postojeći izvještaj u kojem će biti prikazan trenutni status izgradnje svake pojedine adrese u izvještaju.</p> <p>Uz navedene adrese za koje je potrebno izgraditi privode, slične napomene o statusu izgradnje potrebno je navesti i za ostale adrese za koje je predviđen dulji rok realizacije (npr. adrese za koje je potrebno proširenje mreže i sl.). Navedeno se odnosi i na obiteljske kuće i višestambene zgrade iz razloga što u praksi HT odbija veleprodajne zahtjeve ili produžuje rok realizacije i za višestambene zgrade iz razloga što neki stanovi u zgradi nisu povezani na FTTH mrežu iako u navedenim zgradama postoji svjetlovodna okosnica zgrade.</p> <p>Definiranjem spomenutih statusa izgradnje SDM-a za pojedinu adresu u postojećim izvještajima jasno bi se znalo koji točno rok realizacije je definiran za pojedinu adresu, a koji bi naravno ovisio o statusu izgradnje mreže na navedenoj adresi.</p>	<p>Prihvća se</p> <p>HAKOM smatra prijedlog A1 razumnim budući da je prema mišljenju HAKOM-a razumno da operator korisnik ima informaciju o statusu izgradnje mreže o kojem ovise rokovi i procesi propisani standardnom ponudom. Nastavno na navedeno, HAKOM je obvezao HT da putem B2B sustava omogući informacije o statusu izgradnje mreže, odnosno da izvještaje o dostupnosti FTTH mreže nadopuni s tim informacijama. Također, s obzirom da je dostupnost tih informacija neophodna za praktičnu primjenu predloženih izmjena standardne ponude, izmjene standardne ponude iz ove odluke će se moći početi primjenjivati tek nakon što HT omogući te informacije operatorima korisnicima kroz B2B sustav.</p>
----	--------------------	--	---

Zaprimljeni opći komentari:			
Br.	Ispitanik	Zaprimljeni komentari	Odgovor HAKOM-a
1.	OT – OPTIMA TELEKOM d.d.	Uvodno, Optima skreće pozornost HAKOM-u kako objavljeni prijedlog Odluke nije usklađen s odredbama Pravilnika o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (dalje: Pravilnik) kojima je svim operatorima propisan rok za realizaciju maloprodajnih usluga krajnjem korisniku (30 dana) te nije usklađen niti s regulatornim obvezama određenim HT-u Odlukom Vijeća HAKOM-a (KLASA: UP/I-344-01/18-03/04, URBROJ: 376-05-1-19-12) od 19. lipnja 2019. godine i pripadajućim dokumentom Analize tržišta veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište (dalje: Analiza tržišta 3b), kojima HT-u više nije propisana mogućnost produljenja rokova realizacije uslijed prekoračenja dnevnih kvota za podnošenje zahtjeva (za 20%).	<p>Ne prihvaća se</p> <p>HAKOM je mišljenja da je prijedlog Odluke, protivno mišljenju Optime, usklađen s odredbama Pravilnika o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (dalje: Pravilnik) kao i s regulatornim obvezama određenim HT-u Odlukom Vijeća HAKOM-a (KLASA: UP/I-344-01/18-03/04, URBROJ: 376-05-1-19-12) od 19. lipnja 2019. godine i pripadajućim dokumentom Analize tržišta veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište (dalje: Analiza tržišta 3b). S obzirom da je Optima svoje mišljenje o neusklađenosti dodatno razjasnila u sljedećim komentarima, HAKOM će također svoje mišljenje dodatno obrazložiti u odgovorima na te komentare u nastavku.</p>
		A) Nastavno na točku 1.1. prijedloga Odluke kojom se u članku 4.1. Postupci podnošenja zahtjeva i pružanja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa u stavku 24. mijenja rok realizacije u slučaju kada svjetlovodna nit nije spojena na objekt, na način da isti iznosi 30 dana po primitku zahtjeva za uključenje, Optima se očituje na način kako slijedi; Postojećom odredbom Standardne ponude određeno jest; „U slučaju zahtjeva za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa temeljem FTTH rješenja za novog krajnjeg korisnika koji se nalazi u obiteljskoj kući, a kada se provjerom tehničkih mogućnosti (5 radnih dana za novog krajnjeg korisnika iz stavka (18) ovog poglavlja) ustanovi da na adresi krajnjeg korisnika postoji mogućnost uključanja tražene usluge ali je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do postojeće svjetlovodne infrastrukture, HT će realizirati zahtjev	<p>Ne prihvaća se.</p> <p>HAKOM prvenstveno ističe da se prijedlogom Odluke produljuje rok realizacije s 15 na 30 dana, međutim s obzirom da se mijenja i početak računanja roka, rok realizacije se produljuje za najviše 10 dana. Optima u svom komentaru, osim da je rok od 30 dana za uključenje “predugačak” te da “nije u skladu s propisanim rokom realizacije maloprodajne usluge krajnjem korisniku od strane operatora korisnika, a koji je propisan Pravilnikom HAKOM-a.” ne navodi konkretne argumente. Pri tom Optimin navod “Naime, prije pokretanja realizacije veleprodajne usluge prema HT-u operator korisnik treba proći proceduru ovjere jedinstvene izjave uz propisane rokove.” HAKOM ne smatra nikakvim argumentom koji potvrđuje neusklađenost prijedloga Odluke s Pravilnikom. Naime, HAKOM ističe da već postoje slični, pa čak i dulji rokovi realizacije veleprodajnih usluga (realizacija NBSA usluge na bakrenoj mreži kada je potrebna nadogradnja 300 m).</p>

	<p>Operatora korisnika u roku od najviše 15 dana nakon slanja obavijesti o mogućnosti realizacije.“</p> <p>Iz navedenog jest razvidno da se postojeći rok realizacije produlje s 15 na 30 dana te da se mijenja trenutak početka računanja roka. Bez obzira na navedeno, veleprodajni rok od 30 dana za uključenje je predugačak te nije u skladu s propisanim rokom realizacije maloprodajne usluge krajnjem korisniku od strane operatora korisnika, a koji je propisan Pravilnikom HAKOM-a. Naime, prije pokretanja realizacije veleprodajne usluge prema HT-u operator korisnik treba proći proceduru ovjere jedinstvene izjave uz propisane rokove.</p> <p>Dodatno, iz dosadašnje prakse realizacije veleprodajne FTTH usluge, uočili smo kako je HT u pravilu zahtjeve realizirao u trenutno važećem roku od 15 dana i u slučajevima kada svjetlovodna nit još uvijek nije spojena na obiteljsku kuću.</p> <p>Kao glavni razlog zahtjeva za produljenje roka realizacije u obrazloženju prijedloga odluke navodi se potreba izvođenja infrastrukturnih radova i to egzaktno primjeri; „tehničar u fazi realizacije utvrdi da postojeće cijevi iz nekog razloga nisu prohodne jer su npr. oštećene, potrgane i sl., pa se u njih ne mogu uvući svjetlovodni kabeli u kojem slučaju treba graditi novi privod“. Navedeni primjeri nisu opravdani imajući u vidu činjenicu da je HT kao vlasnik veleprodajne infrastrukture u obvezi redovnog održavanja postojećih cijevi u koje se uvlači svjetlovodna nit. Dakle, u slučaju redovnog održavanja postojeće mreže HT će izbjeći ove specifične situacije na koje se poziva te neće ni biti potrebe za produljenjem roka realizacije. Dodatno, u odnosu na izneseni argument manjka stručnog kadra koji je obučen vršiti spajanja svjetlovodnih kabela, Optima ističe kako je isti također neosnovan obzirom da je u poslovanju svakog operatora ključno vršiti konstantno osposobljavanje i stručno usavršavanje kadra upravo kako bi se izbjegla situacija neraspologanja sa stručnim kadrom. Veleprodajni operator osobito o tome i mora voditi računa.</p>	<p>Što se tiče navoda Optime o neosnovanosti i neopravdanosti razloga za produljenje rokova realizacije iz prijedloga Odluke poput <i>“tehničar u fazi realizacije utvrdi da postojeće cijevi iz nekog razloga nisu prohodne jer su npr. oštećene, potrgane i sl., pa se u njih ne mogu uvući svjetlovodni kabeli u kojem slučaju treba graditi novi privod“</i>., iako je Optima dijelom u pravu kada navodi da bi se redovitim održavanjem infrastrukture neke od navedenih specifičnih situacija mogle izbjeći, HAKOM je mišljenja da se takve specifične situacije i dalje mogu pojaviti, primjerice u slučajevima kada HT nije vlasnik infrastrukture potrebne za realizaciju privoda do obiteljske kuće.</p> <p>HAKOM s druge strane ne prihvaća tvrdnju Optime o neosnovanosti argumenata o manjku stručnog kadra koji je obučen vršiti spajanja svjetlovodnih kabela, <i>“obzirom da je u poslovanju svakog operatora ključno vršiti konstantno osposobljavanje i stručno usavršavanje kadra upravo kako bi se izbjegla situacija neraspologanja sa stručnim kadrom”</i>. Naime, HAKOM je mišljenja, a to potvrđuje i HT u svom obrazloženju, da manjak stručnog kadra prvenstveno proizlazi iz činjenice da su u tijeku postavljanja svjetlovodnih mreža diljem Republike Hrvatske i to ne samo od strane HT-a nego i drugih operatora, a koja će se početkom realizacije projekata izgradnje svjetlovodnih mreža koje su sufinancirane iz EU fondova još i više intenzivirati.</p>
--	---	--

	<p>Slijedom navedenog, razvidno jest kako je objavljeni prijedlog odluke protivan važećim propisima iz područja elektroničkih komunikacija i u cijelosti neosnovan te je prijedlog Optime brisati točku 1.1. prijedloga Odluke.</p>	
	<p>B) Nastavno na točku 1.2. prijedloga Odluke kojom se u članku 4.1. Postupci podnošenja zahtjeva i pružanja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa na kraju stavka 24. dodaju dnevne kvote zahtjeva za uključenje u slučaju kada je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda, Optima se očituje na način kako slijedi;</p> <p>Određivanje dnevnih kvota nije sukladno regulatornim obvezama određenim HT-u Odlukom Vijeća HAKOM-a (KLASA: UP/I-344-01/18-03/04, URBROJ: 376-05-1-19-12) od 19. lipnja 2019. godine i pripadajućim dokumentom Analize tržišta 3b te je stoga HT dužan u propisanim rokovima realizirati svaki zaprimljen zahtjev operatora korisnika za realizacijom pojedinačne veleprodajne usluge za određenog krajnjeg korisnika, a koji zahtjev je potpun.</p> <p>Naime, Optima ukazuje HAKOM-u kako je u prethodnoj Analizi tržišta 3b, koja je usvojena Odlukom o Analizi tržišta 3b (KLASA: UP/I-344-01/15-03/01, URBROJ: 376-11-15-20) od 9. srpnja 2015. godine, u regulatornoj obvezi pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže, na str. 62 bilo propisano sljedeće;</p> <p>„HT je obvezan u standardnom roku realizirati zahtjeve za bitstream uslugu koje je operator korisnik dostavio HT-u u jednom danu, a čije količine odgovaraju prosječnom dnevnom broju zahtjeva koje je taj operator korisnik dostavljao HT-u u prethodnom razdoblju od tri mjeseca uz dopušteno prekoračenje navedene količine za 20%.</p> <p>U slučaju da broj zahtjeva za novom bitstream uslugom koje je operator korisnik u jednom danu poslao HT-u, odstupaju za više od 20% od prosječnih dnevnih količina iz prethodnog tromjesečja, podnesene zahtjeve koji prelaze okvir „prosječan dnevni broj zahtjeva koje je taj operator korisnik dostavljao HT-u u prethodnom razdoblju od tri mjeseca + 20%“, HT je obvezan</p>	<p>Ne prihvaća se</p> <p>HAKOM prvenstveno ističe da odredbe Standardne ponude o dnevnim kvotama čije brisanje Optima predlaže nisu predmet ovoga prijedloga Odluke.</p> <p>Također, navedene odredbe nisu bile predmet Odluke Vijeća HAKOM-a (KLASA: UP/I-344-01/18-03/04, URBROJ: 376-05-1-19-12) od 19. lipnja 2019. godine i pripadajućeg dokumenta Analize tržišta 3b. Istina je da su navedene odredbe uvedene u prethodnoj Analizi tržišta 3b, koja je usvojena Odlukom o Analizi tržišta 3b (KLASA: UP/I-344-01/15-03/01, URBROJ: 376-11-15-20) od 9. srpnja 2015. godine. Navedene odredbe koje su potom ugrađene u Standardnu ponudu su uvedene zajedno s naknadama za zakašniju realizaciju zahtjeva te ako Optima smatra da više ne vrijede odredbe o dnevnim kvotama, onda po istom principu ne i vrijedile niti odredbe o naknadama za zakašnjele realizacije. Međutim, HAKOM ističe da su te odredbe u stvari zamijenjene odredbama sa strane 61. popratnog dokumenta “<i>Tržište veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište</i>” koji je sastavni dio Odluke o postupku analize tržišta M3b KLASA: UP/I-344-01/18-03/04 URBROJ: 376-05-1-19-12 od 19. lipnja 2019. koje glase:</p> <p>“<i>HAKOM, u skladu s člankom 61. stavkom 4. ZEK-a, u pogledu naloženih obveza određuje HTu i dodatne uvjete koji se odnose na ispunjavanje načela pravičnosti, razumnosti i pravodobnosti na način da je HT obvezan pružiti ugovorenu razinu usluge (eng. Service Level Agreements – SLA) za uslugu bitstream pristupa. SLA se definira standardnim ponudama koje proizlaze iz obveza određenih na ovom mjerodavnom tržištu, i obuhvaća, između ostalog, vrijeme odgovora na zahtjev, rokove realizacije usluga, maksimalno vrijeme otklona kvara/smetnji i naknade za nepoštivanje rokova.</i>”</p>

	<p>realizirati u roku od dodatnih pet radnih dana u odnosu na standardni rok.</p> <p>U slučaju novog operatora korisnika bitstream usluge, prosječne količine zahtjeva definirat će se po proteku tri mjeseca od podnošenja prvog zahtjeva za uslugu bitstream pristupa.“</p> <p>Navedena mogućnost više nije propisana u novom dokumentu Analize tržišta 3b niti je predviđena regulatornom obvezom pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže ili drugom regulatornom obvezom nametnutom HT-u na predmetnom tržištu. Štoviše, točkom V. dispozitiva Odluke Vijeća HAKOM-a od 19. lipnja 2019. godine ukinute su prethodne regulatorne obveze određene Odlukom o Analizi tržišta 3b (KLASA: UP/I-344-01/15-03/01, URBROJ: 376-11-15-20) od 9. srpnja 2015. godine. Stoga je u ovom slučaju došlo do propusta te je i Standardna ponuda, u dijelu članka 4.1 stavka 27., trebala biti izmijenjena</p> <p>kako je i to određeno novom Odlukom HAKOM-a od 19. lipnja 2019. godine te pripadajućim dokumentom Analize tržišta 3b (na str.71 Izmjene Standardne ponude).</p> <p>Slijedom navedenog, razvidno jest kako je ovaj prijedlog Odluke protivan Odluci Vijeća HAKOM-a (KLASA: UP/I-344-01/18-03/04, URBROJ: 376-05-1-19-12) od 19. lipnja 2019. godine i važećim regulatornim obvezama koje su određene HT-u pripadajućim dokumentom Analize tržišta 3b, te je prijedlog Optime u cijelosti brisati točku 1.2. prijedloga Odluke i naložiti izmjenu stavka 27., članka 4.1. Standardne ponude.</p> <p>Podredno, Optima opreza radi ukazuje kako se prijedlogom Odluke želi uvesti dnevna kvota zahtjeva za uključenje u slučaju kada je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda, i to samo 2 zahtjeva dnevno po jednom distribucijskom čvoru. U navedenu kvotu ulaze zahtjevi FA usluga svih operatora koji su spojeni na isti distribucijski čvor, NBSA zahtjevi na optici i zahtjevi HT maloprodaje na optici. Prema trenutno važećoj Standardnoj ponudi, koja nije usklađena sa Analizom tržišta 3b, predviđena jest realizacija prema dnevnim kvotama pri čemu je HT dužan unaprijed</p>	<p>Nastavno na navedeno, HAKOM zaključuje da prijedlog Optime o brisanju postojećih odredbi iz Standardne ponude o dnevnim kvotama nije opravdan.</p> <p>Vezano uz prijedlog Optime da se u cijelosti briše točka 1.2. prijedloga Odluke, HAKOM je mišljenja da su razlozi i argumenti za uvođenje dnevne kvote zahtjeva za uključenje u slučaju kada je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda opravdani. Potrebno je dodatno istaknuti da se predložene dnevne kvote odnose samo na slučajeve kada je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda. Stoga prijedlog o potpunom brisanju točke 1.2. prijedloga Odluke nije prihvatljiv, dok će HAKOM, uvažavajući dijelom i argumente Optime te prijedloge drugih operatora u konačnoj Odluci izmijeniti točku 1.2. na način da se zadrži postojeći smisao uvođenja dnevnih kvota s jedne strane te u najvećoj mogućoj mjeri usvoje prijedlozi operatora korisnika.</p>
--	--	--

operatoru korisniku dostaviti podatak o količini dnevnih kvota, što se u praksi nije provodilo te se odredbe o dnevnim kvotama nisu nikada niti primjenjivale od strane HT-a. Dakle, HT je u standardno propisanom roku realizirao sve zahtjeve za bitstream uslugu koje je operator korisnik dostavio HT-u bez primjene mogućnosti dnevnih kvota odnosno dopuštenog prekoračenja dnevne količine zahtjeva za 20%. Slijedom toga, držimo neopravdanim odnosno kako se u praksi pokazalo nepotrebnim, uopće dodatno uvođenje novih dnevnih kvota.

Naime, stavak 27., u članku 4.1 trenutno važeće Standardne ponude uzima u obzir i 20%-tno prekoračenje u broju zahtjeva koji se mogu realizirati u dodatnom roku od 5 radnih dana, dok se u prijedlogu Odluke ne uzima u obzir nikakav postotak prekoračenja, već se striktno određuje točan broj zahtjeva po čvoru, i to je dnevno samo 2 zahtjeva po jednom distribucijskom čvoru za sve operatore i sve vrste FA zahtjeva. Dakle, riječ je o realizaciji samo 2 korisnika dnevno po jednom distribucijskom čvoru, a ne po operatoru korisniku, što je zaista neprihvatljivo i apsolutno nije korisnički orijentirano. Ukoliko uzmemo u obzir i predloženi produženi rok realizacije od 30 dana i mogućnost dodatnog produženja roka uslijed prekoračenja dnevne kvote za 5 radnih dana, to znači da operator korisnik ne bi niti jednom Pretplatniku isporučio ugovorenu uslugu u propisanom i ugovorenom roku realizacije.

Obzirom da Optima ne koristi FA-PON veleprodajnu uslugu, dnevni broj Optiminih zahtjeva bio bi bitno manji od zahtjeva ostalih operatora korisnika i HT maloprodaje bez obzira na FIFO metodu (potrebno je istu razjasniti jer primjerice ona obuhvaća osim „prvi unutra, prvi van“ i izračun isplativosti pa će time prvi zahtjev po jednom čvoru biti realiziran iza prvog zahtjeva po drugom čvoru, a uslijed manjka kadra, kako to HT navodi, proizlazi da su onda isti tehničari zaduženi za oba čvora).

U obrazloženju prijedloga Odluke se također navodi kako bi se uvođenjem dnevnih kvota, broj zahtjeva

		<p>raspoređivao po danima prilikom slanja informacije o prihvaćanju zahtjeva i tada bi se operatoru korisniku javio planirani datum realizacije koji bi mogao biti isti koji je operator korisnik tražio ili bi se realizacija prebacila na slijedeći dan ako je traženi datum već popunjen. Obzirom na prijedlog dnevne kvote od 2 zahtjeva po jednom distribucijskom čvoru za sve operatore i vrste FA zahtjeva, u praksi se niti jednom krajnjem korisniku neće realizirati usluga na traženi datum te se realizacija ne bi samo prebacivala na sljedeći dan, već i na dane koji slijede. Stoga je i ovaj navod neosnovan. Dodatno, novi komercijalni dodatak u Standardnoj ponudi koji se odnosi na prihvatanje zahtjeva bez definiranog datuma realizacije usluge u slučaju da je izvod u izgradnji, omogućava HT maloprodaji podnošenje zahtjeva kojim bi bili prvi u redu čekanja za izgradnju privoda kod obiteljskih kuća, čime bi primjenom FIFO metode HT maloprodaja teoretski mogla pokriti cijelu ulicu ili cijeli jedan distribucijski čvor, a drugi operatori korisnici ne bi mogli niti podnijeti zahtjev u trenutku kada privod i bude izgrađen zbog dnevne kvote od 2 zahtjeva po čvoru. Slijedom toga, veleprodajni operator bi jasno trebao operatorima korisnicima prikazati plan i rokove izgradnje putem B2B izvještaja, a sve zahtjeve za uključanjem na adresama koje nisu dovršene (izgrađene) bi trebao odbiti s napomenom da je izvod u izgradnji.</p>	
		<p>C) Nastavno na točku 1.3. prijedloga Odluke kojom se u članku 4.1. Postupci podnošenja zahtjeva i pružanja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa dodaje stavak 25. kojim se određuju uvjeti proširenja svjetlovodne distribucijske mreže i realizacija FTTH zahtjeva, Optima se očituje na način kako slijedi; Iz prijedloga Odluke proizlazi da se u slučaju proširenja svjetlovodne infrastrukture predlaže primjena procesa za nadogradnju mreže do 300 metara te se navodi da je za svako proširenje potrebno tehničko rješenje. Obzirom da nove zgrade</p>	<p>Djelomično se prihvaća</p> <p>HAKOM ističe da točkom 1.3. iz prijedloga Odluke nisu predviđeni nikakvi dodatni troškovi za operatora korisnika uslijed proširenja svjetlovodne infrastrukture. U tom smislu, a nastavno i na prijedloge drugih operatora koji su pristigli u javnoj raspravi u konačnoj Odluci će se točka 1.3. na odgovarajući način izmijeniti (ukloniti će se postupak traženja suglasnosti na tehničko rješenje proširenja) kako bi bilo nedvojbeno da je proširenje svjetlovodne mreže isključivo trošak HT-a. Također, HAKOM ističe da se u obrazloženju prijedloga Odluke proces nadogradnje mreže do 300 m navodi u kontekstu sličnosti tog procesa s izgradnjom svjetlovodnog</p>

	<p>imaju već izgrađenu infrastrukturu, Optima smatra da je u ovom slučaju nužno propisati i implementirati u cijelosti postojeći veleprodajni proces po uzoru na nadogradnju mreže i to do 100 metara, a ne po uzoru na nadogradnju mreže do 300 metara. Opisano rješenje je neisplativo, i to osobito za realizaciju usluga rezidencijalnom korisniku jer je riječ o izuzetno velikim troškovima odnosno ulaganju koje se ne može unaprijed predvidjeti (nepoznato nam je tehničko rješenje i trošak) niti povratiti kroz razdoblje obveznog trajanja ugovora. Štoviše, ukoliko je pak riječ samo o proširenju već postojećih izgrađenih kapaciteta, tada nisu niti potrebni građevinski radovi, a dozvole za održavanje postojećeg kapaciteta svjetlovodne mreže bi trebale biti već ishođene od strane veleprodajnog operatora. Stoga je potrebno i prilagoditi B2B procese gdje će jasno biti naznačeno o kakvom se slučaju radi.</p> <p>Dodatno, prijedlog je Optime u prijedlogu Odluke dopuniti razloge odustajanja od zahtjeva te da, ukoliko krajnji korisnik odustaje od zahtjeva za uključenje NBSA FTTH usluge, operator korisnik ne bi trebao biti penaliziran plaćanjem naknade za povlačenje zahtjeva, i to na isti način kako je to veleprodajni operator predvidio sebi mogućnost da zahtjev operatora korisnika nakon poslanih potvrde tehničke mogućnosti odbije ako do krajnjeg korisnika nije moguće provući svjetlovodnu nit zbog toga što krajnji korisnik ili treća strana to ne dozvoljavaju. Dakle, unatoč tome što je i operator korisnik već obavijestio krajnjeg korisnika tj. Pretplatnika s kojim je već sklopljen ugovor o mogućnosti realizacije ugovorene (maloprodajne) usluge, veleprodajni operator može na kraju odbiti zahtjev.</p> <p>Slijedom navedenog, a obzirom da su kod nadogradnje mreže do 100 metara unaprijed propisani fiksni troškovi i rokovi realizacije na veleprodajnoj razini, prijedlog je Optime izmijeniti predmetnu odredbu prijedloga Odluke na način da se isti u cijelosti usuglasi s postojećim uvjetima/odredbama za nadogradnju mreže do 100 metara koji su propisani u članku 4.1, stavkom 34 Standardne ponude.</p>	<p>privoda u slučaju obiteljskih kuća koje nisu spojene na SDM, a ne u kontekstu usporedbe sa procesom proširenja svjetlovodne mreže koje je potrebno u slučaju zauzeća svih instaliranih kapaciteta.</p> <p>HAKOM prihvaća prijedlog Optime o potrebi unaprjeđenja B2B procesa, odnosno informacija koje kroz B2B sustav trebaju biti dostupne operatorima korisnicima. Naime, HT predlaže uvođenje dnevnih kvota te produljenje rokova koje ovise o statusu izgrađenosti mreže, vrsti objekta u kojem se nalazi operator korisnik, te stoga HAKOM smatra da su opravdani prijedlozi Optime i drugih operatora da se sukladno navedenom kroz B2B sustav učine dostupnima i informacije iz kojih će biti razvidno o kakvim objektima (višestambena zgrada sa/bez svjetlovodne instalacije ili obiteljska kuća) se radi te u kojem je status izgrađenost mreže (zauzeti svi kapaciteti ili ne, izgrađen privod ili ne itd.).</p> <p>Što se tiče prijedloga da “<i>ukoliko krajnji korisnik odustaje od zahtjeva za uključenje NBSA FTTH usluge, operator korisnik ne bi trebao biti penaliziran plaćanjem naknade za povlačenje zahtjeva, i to na isti način kako je to veleprodajni operator predvidio sebi mogućnost da zahtjev operatora korisnika nakon poslanih potvrde tehničke mogućnosti odbije ako do krajnjeg korisnika nije moguće provući svjetlovodnu nit zbog toga što krajnji korisnik ili treća strana to ne dozvoljavaju</i>” HAKOM je mišljenja da naknada za povlačenje zahtjeva nije penaliziranje operatora korisnika nego je riječ o nadoknadi troškova koji su nastali HT-u uslijed provjere tehničkih mogućnosti i drugih radnji koji prethode potvrdi zahtjeva.</p>
--	--	---

2.	A1 Hrvatska d.o.o.	<p>Podnošenje pojedinačnih zahtjeva</p> <p>1) U stavku (18) u poglavlju 4.1. SP navodi se sljedeće: „...Iznimno od upravo navedenog, u slučaju veleprodajnog širokopojasnog pristupa temeljem FTTH tehnologije gdje dio svjetlovodne niti od sučelja vanjske pristupne elektroničke komunikacijske mreže (ENI) do stana Krajnjeg korisnika (svjetlovodna okosnica zgrade) nije u vlasništvu HT-a, zahtjev je moguće odbiti i nakon potvrde tehničke mogućnosti ako do Krajnjeg korisnika ne postoji svjetlovodna instalacija ili svjetlovodna instalacija ne zadovoljava tehničke uvjete za realizaciju tražene usluge.“ S obzirom na prijedlog A1 vezano za ažuriranje postojećih B2B izvještaja s podatkom o statusu izgradnje mreže, A1 smatra da bi i informaciju o vlasništvu svjetlovodne okosnice u zgradi HT trebao uvrstiti u postojeće izvještaje kako bi operatori prije podnošenja zahtjeva znali trebaju li dodatno ugovarati s drugim nositeljem prava najam svjetlovodne okosnice ili je ista sastavni dio HT veleprodajne usluge. Naime, u trenutnom procesu u kojem ne postoji unaprijed informacija je li HT odgovoran za svjetlovodnu okosnicu u pojedinoj zgradi, operator korisnik podnosi zahtjev i tek tada od HT-a saznaje da treba dodatno ugovoriti korištenje svjetlovodne okosnice od treće strane, što značajno otežava cijeli proces i odgađa realizaciju zahtjeva.</p>	<p>Prihvaća se</p> <p>Prema mišljenju HAKOM-a, informacija o postojanju svjetlovodne instalacije unutar zgrade na adresi za koju je iskazana dostupnost FTTH mreže je također informacija o statusu izgradnje koja se treba omogućiti kroz B2B sustav jer o toj informaciji ovise i procesi i cijene propisane ovom standardnom ponudom. Nastavno na navedeno HAKOM je u izmijenjenom prijedlogu odluke obvezao HT da omogući i tu informaciju.</p>
		<p>2) A1 predlaže brisati posljednju rečenicu iz stavka (18) u poglavlju 4.1. koja glasi: „Ako svjetlovodnu kućnu instalaciju gradi Operator korisnik, isti je obavezan pisanim putem obavijestiti HT o dovršetku izgradnje kućne instalacije na dotičnoj lokaciji.“</p> <p>Obrazloženje U slučaju kada operator korisnik prilikom podnošenja pojedinačnog zahtjeva od HT-a ne traži izgradnju kućne instalacije, isto znači da će operator korisnik istu izgraditi sam i HT s istom nema nikakve veze pa nije opravdano od operatora korisnika tražiti da obavještava HT o trenutku kad je ista</p>	<p>Ne prihvaća se</p> <p>HAKOM smatra da je informacija o dovršetku kućne instalacije na nekoj adresi potrebna HT-u jer je to preduvjet za uspostavu konačne usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa. Kada ne bi imao tu informaciju postoji mogućnost da HT u određenim slučajevima ne bi mogao realizirati uslugu u propisanim rokovima. Nastavno na navedeno i obzirom da A1 nije u svom obrazloženju prijedloga istaknuo uvjerljive argumente koji bi se mogli uvažiti, HAKOM u ovom trenutku ne vidi opravdani razlog za predloženu izmjenu.</p>

		<p>izgrađena. Odgovornost HT-a u tom slučaju je da omogući uslugu do stana krajnjeg korisnika i nema potrebe da dodatno traži od operatora korisnika informacije o kućnoj instalaciji koja je odgovornost operatora korisnika.</p>	
		<p>3) U stavku (19) u poglavlju 4.1. SP, A1 predlaže izmijeniti posljednju rečenicu na način da ista glasi: „U svakom slučaju, HT je obavezan putem B2B servisa obavijestiti Operatora korisnika o datumu realizacije predmetnog zahtjeva, najkasnije u trenutku potvrde tehničke mogućnosti.“</p> <p>Obrazloženje S obzirom da SP nije jasno definirano u kojem trenutku HT obavještava operatora korisnika o datumu realizacije pojedinog zahtjeva, A1 predlaže predmetnu izmjenu. Naime, iako je već godinama ustaljena praksa kod ugovaranja veleprodajnih usluga da HT kod potvrde tehničke mogućnosti šalje kroz B2B operatorima planirani datum realizacije zahtjeva, u SP navedeno nije jasno definirano. Stoga HT, kod realizacije FA-PON usluge (s kojom od FTTH usluga A1 trenutno jedino ima iskustva) isto koristi na način da informaciju o datumu realizacije dostavlja jako kasno u samom procesu (čak i nakon 30 dana od podnošenja zahtjeva) pa operatori korisnici tek neposredno prije realizacije zahtjeva saznaju datum realizacije. Naime, za FA-PON uslugu HT i danas dostavlja informaciju o datumu realizacije u trenutku potvrde tehničke mogućnosti, ali je problem što potvrdu tehničke mogućnosti dostavlja u prosjeku 30-tak dana od podnošenja zahtjeva, iako je standardnom ponudom za isto predviđen rok od 5 radnih dana. U svakom slučaju, A1 predlaže da se stoga u SP jasnije definiira da će HT dostavljati datum realizacije usluge u trenutku potvrde tehničke mogućnosti (već propisani rok od 5 radnih dana te novi predloženi rok od 10 radnih dana od strane A1 za posebne situacije kako je navedeno u drugim komentarima A1).</p>	<p>Prihvća se</p> <p>HAKOM smatra razumnim prijedlog A1 da HT najkasnije u trenutku potvrde tehničkih mogućnosti realizacije zahtjeva za uključenje obavijesti operatora korisnika o planiranom datumu realizacije. Naime, operatoru korisniku je bitna ta informacija da bi je mogao komunicirati svom krajnjem korisniku. Također, na ovaj način se provodi usklađenje sa sličnim odredbama koje su propisane ovom odlukom u slučaju realizacije veleprodajne usluge za krajnjeg korisnika koji se nalazi u obiteljskoj kući za koju je potrebna izgradnja svjetlovodne infrastrukture do izvoda postojeće svjetlovodne infrastrukture, kao i u slučaju realizacije usluge za koju je potrebno proširenje svjetlovodne infrastrukture.</p>

		<p>4) U prvoj rečenici u stavku (20) u poglavlju 4.1. SP potrebno je brisati pojam ADSL/VDSL s obzirom da bi se navedeni stavak trebao odnositi i na FTTH tehnologiju. U suprotnom ostaje nejasno koji se postupak, uključujući i rok realizacije, primjenjuje u slučaju podnošenja zahtjeva za novog krajnjeg korisnika na FTTH tehnologiji.</p>	<p>Ne prihvaća se</p> <p>Iz konteksta cijelog poglavlja razvidno je da se sve odredbe odnose i na FTTH tehnologiju. HAKOM je razmotrio prijedlog iako ova odredba nije bila predmet javne rasprave i utvrdio da bi se trebalo napraviti više promjena u predmetnom poglavlju, što u ovom trenutku nije opravdano, s obzirom da do sada nije bilo primijećeno problema s tumačenjem i primjenom tih odredbi u praksi.</p>
		<p>5) S obzirom da se prijedlogom odluke uvodi novi stavak (25) kojim se definira postupak uključivanja usluge kad je potrebno proširenje mreže, A1 predlaže da se iz stavka (23) u poglavlju 4.1. ukloni dio koji se odnosi na proširenje mreže (nema slobodnog porta na djelatitelju) te da se navedena situacija rješava u skladu s procedurom koju je A1 predložio za stavak (25) s obzirom da se odnosi na istu stvar. U skladu s navedenim u stavku (23) ostao bi isključivo postupak za situacije kada nije izgrađena svjetlovodna instalacija do stana/poslovnog prostora krajnjeg korisnika.</p>	<p>Prihvaća se</p>
		<p>Dostupnost informacija o izgrađenim adresama</p> <p>1) A1 predlaže izmijeniti četvrti podstavak stavka (52) u poglavlju 4.1. SP na način kako slijedi: - slobodni kapaciteti na OLT-u, kao i podatak o tome koje adrese s kućnim brojevima su pridružene određenom portu OLT uređaja kada je isti fizički spojen na određenu svjetlovodnu nit na ODF-u (zasebna pretraga po razinama: grad; ulica i kućni broj). U B2B izvještaju će biti posebno označene adrese na kojima ne postoji tehnička mogućnost realizacije usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa na temelju FTTH rješenja bez instalacije dodatnih kapaciteta na aktivnoj opremi. Navedene adrese će biti označene s napomenom „nema kapaciteta“. Također, Operator korisnik ima mogućnost unosom podataka grad, ulica i kućni broj provjeriti postoji li na toj adresi FTTH dostupnost; Operatorima korisnicima će putem B2B izvještaja dodatno biti dostupne informacije o statusu izgradnje mreže na pojedinoj adresi.</p>	<p>Prihvaća se</p> <p>HAKOM se slaže s ovim prijedlogom te je na odgovarajući način izmijenio odluku kako bi izmijenio predmetnu odredbu standardne ponude. Naime, iako je obvezu o omogućavanju dodatnih informacija o statusu izgradnje svjetlovodne mreže ugradio u odluku, HAKOM se slaže da se informacija o tome koje su informacije dostupne putem B2B servisa ugradi i u standardnu ponudu, kako bi operatori korisnici koji već koriste veleprodajnu uslugu, a osobito oni koji će je tek početi koristiti, znali koje sve informacije su omogućene putem B2B servisa.</p>

		<p>Obrazloženje</p> <p>S obzirom da se prijedlogom odluke uvode različiti rokovi realizacije veleprodajnih usluga ovisno o statusu izgradnje mreže na pojedinoj adresi te o vrsti objekta u kojem se realizira priključak, A1 smatra da je potrebno postojeće B2B izvještaje prilagoditi na način da HT operatorima korisnicima dostavlja navedene informacije, s obzirom da iste imaju značajan utjecaj na konačnu realizaciju usluge.</p> <p>Naime, za krajnjeg korisnika nije svejedno hoće li mu usluga biti realizirana u roku od 10 radnih dana ili 30 dana, a ako dodatno ni operator korisnik nema navedenu informaciju, komunikacija prema krajnjem korisniku je ograničena i netransparentna i zbog toga korisnici stječu dojam da je cijeli proces krivo postavljen i da operator nema pod kontrolom realizaciju njegovog zahtjeva. Krajnji korisnici često pristaju i na duže rokove realizacije, ako su im isti u startu komunicirani i pojašnjeni, dok bilo kakvo kašnjenje i odgoda izaziva nepotrebnu nervozu i nezadovoljstvo realizacijom usluge.</p> <p>Stoga smatramo da je potrebno ažurirati postojeći B2B izvještaj 40 (Podaci o lokaciji OLT-a i područje pokrivanja OLT-a) s predloženim dodatnim informacijama kako bi operatori korisnici u trenutku prodaje usluge svom krajnjem korisniku mogli komunicirati barem okvirnu informaciju o planiranom datumu realizacije. Dodavanje navedenih informacija za HT ne bi trebao predstavljati poseban problem, s obzirom da se u izvještaju 40 već dostavlja informacija o vrsti objekta, a status izgradnje mreže</p> <p>HT također redovito prati što se vidi i iz novog B2B izvještaja 71 koji je nastao kao posljedica uvođenja tzv. komercijalne ponude HT-a za realizaciju FTTH zahtjeva na adresama koje pripadaju izvodima u izgradnji.</p>	
		<p>2) A1 dodatno predlaže da se u postojeće izvještaje o dostupnosti FTTH usluge na pojedinoj adresi za svaku adresu doda podatak o DGU ID navedene adrese kako bi svi operatori imali isto razumijevanje o kojoj se točno adresi radi. Naime,</p>	<p>Prihvata se</p> <p>Prijedlog A1 je razuman te će ga HAKOM ugraditi u tekst odluke. Naime, prema mišljenju HAKOM-a za preciznost i točnost informacija o</p>

	<p>poznato je da operatori koriste različite adresne modele u svojim internim sustavima, a kako je HAKOM nedavno od svih operatora zatražio usklađivanje izvještaja prema HAKOM-u na način da se adrese dostavljaju u DGU formatu (uključujući i DGU ID), smatramo da je i u komunikaciji među operatorima potrebno koristiti isti format adresa, što ne mora nužno značiti da operatori moraju izmijeniti svoje interne sustave u potpunosti već je moguće napraviti i određene tablice mapiranja adresa. Za koji god pristup se odlučili, svi operatori (uključujući i HT) će prema HAKOM-u adrese dostavljati s podatkom o DGU ID-u, pa smatramo da dostavljanje navedenog podatka u B2B izvještajima za HT ne predstavlja nikakav problem, a isto značajno doprinosi usklađivanju podataka o adresama kod svih operatora i unificiranju adresa u izvještajima prema HAKOM-u.</p>	<p>dostupnosti usluga na svjetlovodnoj mreži HT-a, kao i za točnost informacija o statusu izgradnje svjetlovodne mreže na adresama za koje je iskazana dostupnost jako je važno da svi operatori koriste jedinstveni adresni modela Državne geodetske uprave (DGU). Stoga je HAKOM na odgovarajući način dopunio tekst odluke te obvezao HT da se informacija o jedinstvenoj identifikacijskoj oznaci pojedine adrese iz registra prostornih jedinica Državne geodetske uprave (DGU ID adrese) također omogući u B2B izvještajima o dostupnosti veleprodajne usluge.</p>
	<p>3) A1 predlaže dodati novi izvještaj o podacima o OLT-u na sličan način kako je to napravljeno za distribucijske čvorove (B2B izvještaj 68). Naime, trenutno ne postoji niti jedan izvještaj na temelju kojeg bi operatori korisnici dobili informaciju o svim OLTovima u jednoj županiji te je stoga teško pratiti koje adrese pripadaju pojedinim OLTovima. U navedeni izvještaj bi trebalo uključiti i informaciju o ukupnom kapacitetu OLTa kako bi operator korisnici znali koliki broj korisnika pojedini OLT pokriva kako bi analizirali mogućnost ugovaranja bloka pristupa na OLT-u određene veličine, u svrhu ostvarivanja popusta na mjesečnu naknadu.</p>	<p>Ne prihvaća se</p> <p>HAKOM je u vezi ovoga prijedloga dodatno konzultirao HT koji smatra „kako novi izvještaj o podacima o OLT-u sistematiziran na način kako A1 predlaže nije razuman s obzirom da operatori korisnici navedene podatke mogu već sada dobiti kombiniranjem izvještaja 39 i 40“. S obzirom da ova odredba nije povezana s prijedlogom odluke koja je bila na javnoj raspravi, a HT smatra da se izvještaj koji predlaže A1 može dobiti kombiniranjem postojećih izvještaja, HAKOM u ovom trenutku ne smatra opravdanim nametati HT-u ovu dodatnu obvezu.</p>
	<p>Odgovornost za instalaciju ONT-a</p> <p>1) Odredbe standardne ponude trenutno predviđaju da ONT uređaj instalira operator korisnik. Međutim, kako se A1 trenutno priprema za početak korištenja veleprodajnih FTTH BSA usluga, od HT-a je putem maila zaprimio određena pojašnjenja procesa uključenja BSA usluga prema kojem bi u slučaju izgradnje kućne instalacije od strane HT-a, HT odmah ugrađivao i ONT. Ako implementirani proces uistinu tako izgleda, A1 smatra da je potrebno uskladiti SP s istim kako ne</p>	<p>Ne prihvaća se</p> <p>HAKOM je mišljenja da se procesi moraju uskladiti s postojećim odredbama standardne ponude. Ukoliko HT ili operatori korisnici smatraju da se treba promijeniti proces, onda je prethodno potrebno predložiti i provesti postupak izmjene standardne ponude, a ne usklađivati standardnu ponudu s procesom koji nije sukladan s važećim odredbama standardne ponude.</p>

		<p>bi kasnije došlo do različitih interpretacija postupka uključenja usluge.</p> <p>U svakom slučaju, A1 smatra da je nužno osigurati da u slučaju izgradnje kućne instalacije od strane HT-a, HT mora instalirati ONT na mjesto u stanu krajnjeg korisnika na kojem krajnji korisnik planira postaviti korisničku opreme, kako tehničar A1 ne bi naknadno morao „dorađivati“ kućnu instalaciju koju je obavio HT i koju iznajmljuje operatorima korisnicima.</p> <p>Dodatno, potrebno je definirati u SP mogućnost dostavljanja određene količine ONT uređaja operatorima korisnicima unaprijed kako bi isti na vrijeme dostavili ONT uređaje svojim krajnjim korisnicima.</p> <p>A1 se nada da će dostavljeni prijedlozi izmjena standardne ponude biti prihvaćeni od strane HAKOM-a s obzirom da se istima želi osigurati transparentniji i učinkovitiji postupak korištenja BSA veleprodajnih usluga.</p>	
--	--	---	--

Očitovanje Hrvatskog Telekoma d.d. na komentare s javne rasprave

KOMENTARI NA PRIJEDLOGE IZMJENA	
<p><i>...ali je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda postojeće svjetlovodne infrastrukture, HT će realizirati zahtjev Operatora korisnika u roku od najviše 30 dana po primitku zahtjeva za uključenje. U navedeno vrijeme nije uključeno vrijeme na čekanja koja nisu u domeni HT-a, a HT će o istome obavijestiti Operatora korisnika putem B2B servisa. U svakom slučaju, HT će u roku od 5 radnih dana od primitka zahtjeva provjeriti tehničku mogućnost, te putem B2B servisa (B2B INFO poruka), obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji FA u obiteljskoj kući. Zahtjev je moguće odbiti i nakon potvrde tehničke mogućnosti ako do Krajnjeg korisnika nije moguće provući svjetlovodnu nit zbog toga što krajnji korisnik ili treća strana to ne dozvoljavaju. Vrijeme potrebno za dobivanje suglasnosti/odobrenja/dozvole nadležnih tijela/vlasnika nekretnine se ne računa u rok uključenja FA usluge.</i></p>	
<p>A1 prijedlog HT će realizirati zahtjev Operatora korisnika u roku od najviše 30 dana po primitku zahtjeva za uključenje. Taj rok uključuje i realizaciju veleprodajnog širokopoljasnog pristupa temeljem FTTH rješenja. HT će u roku od 1 radnog dana od primitka zahtjeva putem B2B servisa (B2B INFO poruka) obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji usluge u obiteljskoj kući te će u roku od 10 radnih dana od primitka zahtjeva obavijestiti Operatora korisnika o postojanju tehničke mogućnosti realizacije zahtjeva. U trenutku potvrde</p>	<p>A1 obrazloženje A1 smatra da nije opravdano imati rok od 30 dana za aktivaciju te dodatno imati mogućnost "parkiranja", odnosno produljenja roka zbog suglasnosti trećih strana. Stoga je prijedlog da se prihvati predloženi rok HT-a od 30 dana koji uključuje sve potrebne aktivnosti s HT-ove strane i koji se ne može dodatno produljivati. Podredno, ako se HT-u i dalje ostavi mogućnost "parkiranja" zahtjeva, odnosno produljenje roka za aktivaciju zbog čekanja na treću stranu, što A1 nikako ne podržava, u navedenom slučaju je potrebno zadržati rok od 15 dana za realizaciju, kako je i danas predviđeno standardnom ponudom.</p>

<p><i>tehničke mogućnosti, HT će Operatoru korisniku dostaviti informaciju o planiranom datumu realizacije usluge."</i></p>	<p>A1 smatra kako je potrebno jasnije definirati na koji način će HT obavještavati operatore korisnike o statusu podnesenog zahtjeva te navode probleme s trenutnom praksom prema kojoj za obiteljske kuće (OK) u roku od 5 dana samo dobiju info da se radi o OK za koju je potrebno izgraditi privod nakon čega čekaju 20-40 dana za potvrdu tehničke mogućnosti bez da imaju ikakvu info kada bi zahtjev mogao biti realiziran.</p> <p>A1 predlaže da HT u roku od 1 radnog dana dostavi informaciju da je potrebno izgraditi privod do krajnjeg korisnika s obzirom da je navedena informacija HT-u unaprijed poznata i za istu nije potrebno provoditi provjeru tehničke mogućnosti na terenu, a da u roku od 10 radnih dana (produljenje standardnog roka za provjeru tehničke mogućnosti za dodatnih 5 radnih dana) provjeri tehničku mogućnost te javi operatoru korisniku planirani datum realizacije zahtjeva.</p>
<p>OT komentar Novi rok nije u skladu s propisanim rokom realizacije maloprodajne usluge.</p> <p>Iz dosadašnje prakse realizacije veleprodajne FTTH usluge, uočili smo kako je HT u pravilu zahtjeve realizirao u trenutno važećem roku od 15 dana i u slučajevima kada svjetlovodna nit još uvijek nije spojena na obiteljsku kuću.</p> <p>Dovode u pitanje razloge za produljenje – oštećenja DTK i manjak kadra. Po njima pravilno održavanje DTK i redovna usavršavanja rješavaju problem.</p>	
<p>HT komentar HT i dalje ostaje pri svome prijedlogu u dijelu rokova te poziva HAKOM da uvaži obrazloženja koja je HT dostavio prije pokretanja javne rasprave. Dodatno, HT je po primitku komentara izvršio analizu podatka o realizaciji ovog tipa zahtjeva za vlastitu maloprodaju iz kojih proizlazi kako je minimalno vrijeme potrebno za izgradnju privoda za vlastitu maloprodaju 30 dana bez da je uzeto vrijeme parkiranja. S obzirom na navedeno, HT napominje kako regulatorna obveza nediskriminacije ima za cilj osigurati istovjetne uvjete u istovjetnim okolnostima za druge operatore koji pružaju istovjetne usluge. Iz svega navedenog proizlazi kako predloženi rokovi ni na koji način nemaju za cilj diskriminirati druge operatore nego se jednostavno radi o činjenici da s obzirom na kompleksnost radova i manjak kadra s kojim se suočavaju svi operatori HT nije u mogućnosti potrebne radove izvršiti u kraćem roku. Vezano za prijedlog od A1 da se u slučaju produljenja roka HT-u onemogućiti „parkiranje“, HT ističe kako potreba za „parkiranjem“ ne proizlazi iz definiranog roka nego činjenice da se svakodnevno susrećemo s problemima koji nisu u domeni HT-a te na koje nikako ne možemo utjecati. HT smatra kako izmjene koje predlaže A1 a koje mogu dovesti do situacija da HT plaća naknadu za kašnjenje zbog problema koji nisu u njegovoj domeni nisu prihvatljive te HAKOM iste ne bi trebao prihvatiti.</p> <p>HT prihvaća prijedlog u dijelu u kojem se definira kako će HT u roku od 1 radnog dana od primitka zahtjeva putem B2B servisa (B2B INFO poruka) obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji usluge u obiteljskoj kući, ali naglašavamo da tada moramo poslati još jednu INFO poruku o prihvaćanju zahtjeva u roku od 5 radnih dana od primitka zahtjeva budući da u roku od jednog dana ne možemo izvršiti provjeru stanja na terenu. Smatramo da bi procedura bila jednostavnija ukoliko bi se slala jedna INFO poruka, a ne dvije. Međutim, HT smatra kako zahtjev da se u roku od 10 radnih dana od primitka zahtjeva obavijesti operator o planiranom datumu realizacije zahtjeva nije opravdan. Naime, HT trenutno planirani datum realizacije dostavlja tek po izgradnji privoda s obzirom da tek s izgradnjom privoda HT može potvrditi datum realizacije.</p>	

<p>Želimo naglasiti kako treba predvidjeti razuman vremenski rok u kojem će HT implementirati dostavu predmetnih informacija i prilagodbu za primitak tih informacija od strane operatora.</p>	
<p><i>Dnevna kvota zahtjeva za uključenje u slučaju kada je potrebno izgraditi svjetlovodnu infrastrukturu od obiteljske kuće do izvoda je 2 zahtjeva po jednom distribucijskom čvoru. U ovu kvotu ulaze zahtjevi za uključenje uz izgradnju svjetlovodne infrastrukture, za bilo koju uslugu na FTTH rješenju, od strane Operatora korisnika i HT-a.</i></p>	
<p>A1 komentar A1 u svome komentaru nije iskazao simpatije za prijedlog međutim nije niti iznio izričito protivljenje uvođenju kvota, dapače dani su prijedlozi kako poboljšati mjeru. 1. kvote ne smiju biti definirane po DČ-u nego na geo. Području (navode kako BSA korisnici ni ne znaju kojem DČ pripada korisnik).DČ se razlikuju u veličini i nikako nema logike definirati kvotu prema dč-u. 2. obvezati HT da putem B2B servisa omogući pregled svih zaprimljenih zahtjeva u trenutnom danu po pojedinom DČ-u (bez potrebe za navođenjem naziva podnositelja zahtjeva) kako bi operatori korisnici prije podnošenja zahtjeva mogli znati jesu li dnevne kvote već dostignute za pojedini DČ te na temelju navedene informacije odlučiti žele li odgoditi podnošenje zahtjeva za sljedeći dan ili će ga podnijeti odmah znajući unaprijed da će rok realizacije biti produljen za dodatnih 5 radnih dana.</p>	
<p>Telemach Telemach predlaže da se kvota od 2 zahtjeva bude definirana na način da vrijedi za svakog operatora, tj. da svaki operator može dnevno poslati dva ovakva zahtjeva po DČ-u</p>	
<p>OT komentar Kvote nisu u skladu s analizom. Postojeće kvote se nikada nisu koristile što pokazuje nepotrebnost. Bojazan da će HT popuniti kvote s obzirom na dostupnost info. I komercijalnu ponudu.</p>	
<p>HT komentar HT pozdravlja konstruktivne komentare koje su poslali A1 i Telemach te predlaže odredbu o kvotama izmijeniti na način da se dnevna kvota od jednog zahtjeva po danu definirana za svakog od operatora. Uvažavajući komentare od A1, HT također predlaže da definirana kvota od jednog zahtjeva po danu po operatoru ne bude definirana u odnosu na pojedinačni distribucijski čvor nego da ista bude definirana na određeno geografsko područje (područje pokrivanja OLT-a). Definiranjem kvote po operatoru izbjegava se problem s praćenjem broja zahtjeva po danu te svaki operator sam određuje hoće li slati dodane zahtjev koji zahtijevaju izgradnju privoda ili će čekati neki od narednih dan.</p>	
<p><i>6) U slučaju zahtjeva za uključenje novog korisnika koji ne koristi FTTH rješenje, kada se provjerom tehničkih mogućnosti ustanovi da su na adresi krajnjeg korisnika zauzeti svi instalirani kapaciteti te postoji mogućnost uključanja tražene usluge uz proširenje svjetlovodne infrastrukture, HT će u roku od 5 radnih dana od primitka zahtjeva provjeriti tehničku mogućnost, te putem B2B servisa obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji FA uz proširenje, te će dostaviti odgovor Operatoru korisniku o mogućnosti realizacije zahtjeva uz napomenu "Potrebno proširenje svjetlovodne infrastrukture".</i></p>	
<p>A1 prijedlog <i>(6) U slučaju zahtjeva za uključenje novog korisnika koji ne koristi FTTH rješenje, kada su na adresi krajnjeg korisnika zauzeti svi instalirani kapaciteti te postoji mogućnost uključanja tražene usluge uz proširenje</i></p>	<p>A1 obrazloženje HT bi u svakom trenutku trebao znati na kojoj adresi je moguće realizirati FTTH uslugu, a pogotovo bi trebao znati na kojim adresama su zauzeti svi instalirani kapaciteti te bi takve adrese trebao posebno označiti u izvještajima o dostupnosti veleprodajnih FTTH usluga.</p>

<p><i>svjetlovodne infrastrukture, HT će realizirati zahtjev Operatora korisnika u roku od najviše 30 dana po primitku zahtjeva za uključenje. HT će u roku od 1 radnog dana od primitka zahtjeva putem B2B servisa (B2B INFO poruka) obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji FA uz proširenje te će u roku od 10 radnih dana od primitka zahtjeva obavijestiti Operatora korisnika o postojanju tehničke mogućnosti realizacije zahtjeva. U trenutku potvrde tehničke mogućnosti, HT će Operatoru korisniku dostaviti informaciju o planiranom datumu realizacije usluge. Zahtjev je moguće odbiti i nakon potvrde tehničke mogućnosti ako do Krajnjeg korisnika nije moguće provući svjetlovodnu nit zbog toga što krajnji korisnik ili treća strana to ne dozvoljavaju."</i></p>	<p>Ne postoji nikakav opravdani razlog da HT uzima rok od 5 radnih dana za provjeru zahtjeva operatora korisnika te mu u navedenom roku javlja informaciju da je potrebno proširiti kapacitete svjetlovodne infrastrukture kad navedenu informaciju HT ima sigurno i prije podnošenja zahtjeva. Naime, nemoguće je da HT tek po podnošenju zahtjeva operatora korisnika za veleprodajnom uslugom utvrđuje da su na pojedinom DČ-u/OLT-u zauzete sve optičke niti i konektori te da stoga na traženoj adresi nema slobodnih kapaciteta jer zasigurno postoje interni mehanizmi unutar HT-a koji omogućuju praćenje zauzetosti optičkih niti i ostalih mrežnih kapaciteta te će HT navedene situacije prepoznati značajno prije podnošenja zahtjeva operatora korisnika.</p> <p>U svakom slučaju, smatramo da nema nikakvog opravdanog razloga da operator korisnik provjerava i potvrđuje tehničko rješenje HT-a za proširenje svjetlovodne mreže jer navedeno samo nepotrebno produljuje rok realizacije veleprodajne usluge.</p> <p>A1 smatra potrebnim napomenuti da se u praksi trenutno često susreće sa situacijama u kojima HT odbija zahtjeve za uključenje FA-PON usluge s razlozima "Grupiranje_u_tehnicki_projekt; Naselje nema mreže" ili "Zgrada izgrađena - nema kapaciteta (zračna mreža)" iako je zahtjev podnesen za adresu na kojoj je HT prijavio dostupnost u B2B izvještaju. Stoga je vrlo važno osigurati da se navedene adrese ispravno označe u B2B izvještajima (dodavanjem predloženog stupca o statusu izgradnje mreže) kako bi operatori znali da na tim adresama nije moguće realizirati veleprodajnu uslugu bez proširenja mreže prema predloženom postupku.</p>
<p>Telemach Hrvatska d.o.o. predlaže da se u predmetnoj odredbi jasno navede kako trošak realizacije tehničkog rješenja snosi HT obzirom da u trenutnom prijedlogu odredbe isto nije nedvojdbeno definirano.</p>	
<p>OT prijedlog je Optime izmijeniti predmetnu odredbu prijedloga Odluke na način da se isti u cijelosti usuglasi s postojećim uvjetima/odredbama za nadogradnju mreže do 100 metara koji su propisani u članku 4.1, stavkom 34 Standardne ponude.</p>	
<p>HT komentar HT je suglasan da se briše dio prijedloga koji se odnosi na odobravanje tehničkog rješenja od strane operatora korisnika, međutim HT i dalje ostaje pri svome prijedlogu u dijelu rokova te predlaže u slučaju zahtjeva za novi pojedinačni pristup, kada se provjerom tehničkih mogućnosti ustanovi da su na adresi krajnjeg korisnika zauzeti svi instalirani kapaciteti te postoji mogućnost uključanja tražene usluge uz proširenje svjetlovodne infrastrukture, definirati rok uključanja od 60 dana. Navedeno vrijeme po uzoru na izgradnju privoda ne uključuje vrijeme čekanja ukoliko isto nije u domeni HT-a. Dodatno, HT je po primitku komentara izvršio analizu podatka o rokovima realizacije zahtjeva koji su zahtijevali proširenje izvoda te iz analize proizlazi kako prosječno vrijeme potrebno za realizaciju novih korisnika uz proširenje izvoda iznosi više od 60 dana. S obzirom na navedeno, HT napominje kako regulatorna obveza nediskriminacije ima za cilj osigurati istovjetne uvjete u istovjetnim okolnostima za druge operatore koji pružaju istovjetne usluge. Iz svega navedenog proizlazi kako predloženi rokovi ni na koji način nemaju za cilj diskriminirati druge operatore nego se jednostavno radi o činjenici da s obzirom na kompleksnost radova i manjak kadra s kojim se suočavaju svi operatori HT nije u mogućnosti potrebne radove izvršiti u kraćem roku. Vezano za prijedlog od A1 da se u slučaju produljenja roka HT-u onemogućiti „parkiranje“, HT ističe kako potreba za „parkiranjem“ ne proizlazi iz definiranog roka nego činjenice da se svakodnevno susrećemo s</p>	

problemima koji nisu u domeni HT-a te na koje nikako ne možemo utjecati. HT smatra kako izmjene koje predlaže A1 a koje mogu dovesti do situacija da HT plaća naknadu za kašnjenje zbog problema koji nisu u njegovoj domeni nisu prihvatljive te HAKOM iste ne bi trebao prihvatiti.

HT prihvaća prijedlog u dijelu u kojem se definira kako će HT u roku od 1 radnog dana od primitka zahtjeva putem B2B servisa (B2B INFO poruka) obavijestiti Operatora korisnika da se radi o realizaciji usluge uz proširenje, ali naglašavamo da tada moramo poslati još jednu INFO poruku o prihvaćanju zahtjeva u roku od 5 radnih dana od primitka zahtjeva budući da u roku od jednog dana ne možemo izvršiti provjeru stanja na terenu. Smatramo da bi procedura bila jednostavnija ukoliko bi se slala jedna INFO poruka, a ne dvije. Međutim, HT smatra kako zahtjev da se u roku od 10 radnih dana od primitka zahtjeva obavijesti operator o planiranom datumu realizacije zahtjeva nije opravdan. Naime, HT trenutno planirani datum realizacije dostavlja tek po izgradnji privoda s obzirom da tek po proširenju privoda HT može potvrditi datum realizacije. Želimo naglasiti kako treba predvidjeti razuman vremenski rok u kojem će HT implementirati dostavu predmetnih informacija i prilagodbu za primitak tih informacija od strane operatora.

KOMENTRI VEZANI ZA NADogradnje B2B SUSTAVA

A1 predlaže da se postojeći izvještaji o dostupnosti veleprodajnih FTTH usluga nadopune dodatnom informacijom u kojem je točno statusu izgradnje pojedina adresa navedena u izvještaju (pogotovo s obzirom na uvođenja kvota) jer su trenutno sve adrese prikazane kao da je FTTH usluga dostupna bez dodatnih radova, što se u praksi pokazalo kao netočno.

Stoga smatramo da je potrebno ažurirati postojeći B2B izvještaj 40 (Podaci o lokaciji OLT-a i područje pokrivanja OLT-a) i 69 (Područje pokrivanja distribucijskog čvora) s predloženim dodatnim informacijama kako bi operatori korisnici u trenutku prodaje usluge svom krajnjem korisniku mogli komunicirati barem okvirnu informaciju o planiranom datumu realizacije. Dodavanje navedenih informacija za HT ne bi trebao predstavljati poseban problem, s obzirom da se u izvještaju 40 već dostavlja informacija o vrsti objekta, a status izgradnje mreže HT također redovito prati što se vidi i iz novog B2B izvještaja 71 koji je nastao kao posljedica uvođenja tzv. komercijalne ponude HT-a za realizaciju FTTH zahtjeva na adresama koje pripadaju izvodima u izgradnji.

Isto je predloženo i kroz prijedlog izmjene SP gdje se predlaže na određenom mjestu dodati sljedeću rečenicu: Operatorima korisnicima će putem B2B izvještaja dodatno biti dostupne informacije o statusu izgradnje mreže na pojedinoj adresi.

A1 smatra da bi i informaciju o vlasništvu svjetlovodne okosnice u zgradi HT trebao uvrstiti u postojeće izvještaje kako bi operatori prije podnošenja zahtjeva znali trebaju li dodatno ugovarati s drugim nositeljem prava najam svjetlovodne okosnice ili je ista sastavni dio HT veleprodajne usluge.

A1 dodatno predlaže da se u postojeće izvještaje o dostupnosti FTTH usluge na pojedinoj adresi za svaku adresu doda podatak o DGU ID navedene adrese kako bi svi operatori imali isto razumijevanje o kojoj se točno adresi radi. Naime HAKOM je nedavno od svih operatora zatražio usklađivanje izvještaja prema HAKOM-u na način da se adrese dostavljaju u DGU formatu.

A1 predlaže dodati novi izvještaj o podacima o OLT-u na sličan način kako je to napravljeno za distribucijske čvorove (B2B izvještaj 68). Naime, trenutno ne postoji niti jedan izvještaj na temelju kojeg bi operatori korisnici dobili informaciju o svim OLT-ovima u jednoj županiji te je stoga teško pratiti koje adrese pripadaju pojedinim OLT-ovima. U navedeni izvještaj bi trebalo uključiti i informaciju o ukupnom kapacitetu OLT-a kako bi operator korisnici znali koliki broj korisnika pojedini OLT pokriva kako bi analizirali mogućnost ugovaranja bloka pristupa na OLT-u određene veličine, u svrhu ostvarivanja popusta na mjesečnu naknadu.

HT komentar

HT smatra sve predložene izmjene o nadogradnji B2B izvještaja osim one koja se odnosi na novi izvještaj o podacima o OLT-u razumnim. HT smatra kako novi izvještaj o podacima o OLT-u sistematiziran na način kako A1 predlaže nije razuman s obzirom da operatori korisnici naveden podatke mogu već sada dobiti kombiniranjem izvještaja 39 i 40. S obzirom na opterećenost internih resursa zbog konverzije s kune na euro, HT

predlaže implementaciju predloženih izmjena u roku od 6 mjeseci. Nadalje, HT smatra kako predložene izmjene ne trebaju biti dio konačne odluke, nego će HT implementaciju predmetnih izmjena dogovoriti zajedno s operatorima korisnicima.

KOMENTARI VEZANI ZA POJAŠNJENJE SP

A1 predlaže brisati posljednju rečenicu iz stavka (18) u poglavlju 4.1. BSA ponude koja glasi:

„Ako svjetlovodnu kućnu instalaciju gradi Operator korisnik, isti je obavezan pisanim putem obavijestiti HT o dovršetku izgradnje kućne instalacije na dotičnoj lokaciji.“ Odgovornost HT-a u tom slučaju je da omogući uslugu do stana krajnjeg korisnika i nema potrebe da dodatno traži od operatora korisnika informacije o kućnoj instalaciji koja je odgovornost operatora korisnika.

HT komentar

HT nije suglasan s predloženom izmjenom. HT smatra kako je dostava obavijesti o dovršetku kućne instalacije na dotičnoj adresi nužna s obzirom da je to preduvjet za uspostavu konačne usluge i instalaciju ONT uređaja. Nadalje, s obzirom na činjenicu kako je HT dužan platiti penale u slučaju kada usluga nije aktivirana na vrijeme, HT smatra nužnim prije same aktivacije usluge biti obaviješten o dovršetku izgradnje kućne instalacije. Međutim, HT smatra kako se predmetna odredba može izmijeniti na način da se briše dio koji kaže kako obavijest o dovršetku kućne instalacije treba biti komunicirana pisanim putem te ističemo kako je istu moguće dostaviti i elektroničkim putem.

U stavku (19) u poglavlju 4.1. SP, A1 predlaže izmijeniti posljednju rečenicu na način da ista glasi:

„U svakom slučaju, HT je obavezan putem B2B servisa obavijestiti Operatora korisnika o datumu realizacije predmetnog zahtjeva, najkasnije u trenutku potvrde tehničke mogućnosti.“

Problem s FA-PON uslugom. Naime, za FA-PON uslugu HT i danas dostavlja informaciju o datumu realizacije u trenutku potvrde tehničke mogućnosti, ali je problem što potvrdu tehničke mogućnosti dostavlja u prosjeku 30-tak dana od podnošenja zahtjeva, iako je standardnom ponudom za isto predviđen rok od 5 radnih dana.

HT komentar

Vidi HT komentare vezano za prijedloge izmjena.

U prvoj rečenici u stavku (20) u poglavlju 4.1. SP potrebno je brisati pojam ADSL/VDSL s obzirom da bi se navedeni stavak trebao odnositi i na FTTH tehnologiju. U suprotnom ostaje nejasno koji se postupak, uključujući i rok realizacije, primjenjuje u slučaju podnošenja zahtjeva za novog krajnjeg korisnika na FTTH tehnologiji.

HT komentar

HT smatra kako s obzirom na kontekst cijelog poglavlja nije moguće samo izbrisati tekst koji predlaže A1. S obzirom da do sada HT nije imao nikakvih problema s predmetnom odredbom, HT predlaže zadržati tekst koji se trenutno nalazi u SP.

5) S obzirom da se prijedlogom odluke uvodi novi stavak (25) kojim se definira postupak uključivanja usluge kad je potrebno proširenje mreže, A1 predlaže da se iz stavka (23) u poglavlju 4.1. ukloni dio koji se odnosi na proširenje mreže (nema slobodnog porta na djelatlju) te da se navedena situacija rješava u skladu s procedurom koju je A1 predložio za stavak (25) s obzirom da se odnosi na istu stvar. U skladu s navedenim u stavku (23) ostao bi isključivo postupak za situacije kada nije izgrađena svjetlovodna instalacija do stana/poslovnog prostora krajnjeg korisnika.

HT komentar

HT je suglasan s komentarom.

Odredbe standardne ponude trenutno predviđaju da ONT uređaj instalira operator korisnik. Međutim, kako se AI trenutno priprema za početak korištenja veleprodajnih FTTH BSA usluga, od HT-a je putem maila zaprimio određena pojašnjenja procesa uključenja BSA usluga prema kojem bi u slučaju izgradnje kućne instalacije od strane HT-a, HT odmah ugrađivao i ONT. Ako implementirani proces uistinu tako izgleda, AI smatra da je potrebno uskladiti SP s istim kako ne bi kasnije došlo do različitih interpretacija postupka uključenja usluge.

U svakom slučaju, AI smatra da je nužno osigurati da u slučaju izgradnje kućne instalacije od strane HT-a, HT mora instalirati ONT na mjesto u stanu krajnjeg korisnika na kojem krajnji korisnik planira postaviti korisničku opreme, kako tehničar AI ne bi naknadno morao „dorađivati“ kućnu instalaciju koju je obavio HT i koju iznajmljuje operatorima korisnicima.

Dodatno, potrebno je definirati u SP mogućnost dostavljanja određene količine ONT uređaja operatorima korisnicima unaprijed kako bi isti na vrijeme dostavili ONT uređaje svojim krajnjim korisnicima.

HT komentar

HT je suglasan da se SP izmjeni za način da se jasno definira da u slučajevima kada HT gradi kućnu instalaciju, HT-ov tehničar instalira i ONT. Vezano za definiranje mogućnosti određene količine ONT uređaja operatorima korisnicima, HT već sada ima tu praksu te kako do sada nisu uočeni nikakvi problemi s definiranim procesom HT ne vidi potrebu išta propisivati u SP.

AI predlaže dodatno izmijeniti/proširiti četvrtu rečenicu točke (14) u poglavlju 4.4.1 SP na način da ista glasi:

„Ukoliko se prilikom primopredaje radova utvrdi da su svi radovi ispravni, HT i Operator korisnik će potpisati zapisnik o primopredaji te će se datumom primopredaje smatrati datum potpisivanja zapisnika o primopredaji. U slučaju da se prilikom primopredaje radova utvrde određene nepravilnosti, iste će se navesti u zapisniku te će ih HT otkloniti u roku od 10 dana. U navedenom slučaju datumom primopredaje smatra se datum kada HT obavijesti operatora korisnika da je otklonio sve utvrđene nepravilnosti unesene u zapisnik o primopredaji.“

HT komentar

HT je suglasan s komentarom.

AI predlaže dodati novu točku (5) u poglavlju 4.4.2 SP na način da ista glasi:

„Na zahtjev Operatora korisnika HT će omogućiti preseljenje nekorištenih djelatnika i/ili modula s jednog distribucijskog čvora na drugi. Ovisno o vrsti opreme koja se seli na novu lokaciju, primijenit će se odgovarajući postupak vezan uz izradu tehničkog rješenja i realizaciju pristupa ili proširenja kapaciteta Operatora korisnika sukladno proceduri opisanoj u ovom poglavlju ili poglavlju 4.4.1.“

HT komentar

HT ne prihvaća predloženu izmjenu. HT smatra kako svaki operator korisnik treba voditi računa o potrebnim kapacitetima te kako nije opravdano već ionako ograničene ljudske resurse dodatno opterećivati migracijom opreme s jednog DČ-a na drugi.

S obzirom da se u drugom i petom odjeljku točke (2) u poglavlju 4.4.3 SP nalazi gotovo isti tekst koji se odnosi na postupak unošenja informacija s jedinstvene izjave, radi preglednosti SP i izbjegavanja bilo kakvih dvojbi oko primjene navedenih odjeljaka AI predlaže u potpunosti brisati drugi odjeljak te zadržati tekst iz petog odjeljka.

HT komentar

HT smatra da nije potrebno brisati drugi odjeljak, jer su u drugom i petom odjeljku opisane različite procedure. U drugom odjeljku se radi o Jedinstvenoj izjavi, a u petom o Jedinstvenom zahtjevu.

Slično kao u prethodnoj točki, u trećem odjeljku točke (2) u poglavlju 4.4.3 SP nalaze se dva teksta koja opisuju isti postupak (dobivanje informacije o postojećem operatoru putem B2B servisa), ali za razliku od prethodne točke, ova dva teksta čak nisu ni usklađena pa je stoga još veća mogućnost različitog tumačenja. S obzirom da prvi dio navedenog odjeljka zapravo nije usklađen niti s ostalim SP HT-a te je isti vjerojatno u nekom ažuriranju SP greškom ostavljen, AI predlaže brisati navedeni tekst koji glasi kako slijedi:

HT komentar

HT je suglasan s komentarom.

U točki (3) u poglavlju 4.4.4 navedeno je sljedeće:

„Kućnu svjetlovodnu instalaciju u stanu/poslovnom prostoru krajnjeg korisnika, ovisno o izboru Operatora korisnika, osigurava HT ili sam Operator korisnik.“

Naime, iako je HAKOM odredio HT-u obvezu usklađivanja procesa uključivanja FA-PON usluge s BSA uslugom, u praksi je situacija takva da HT operatorima korisnicima ne omogućuje opciju izgradnje kućne instalacije od strane HT-a već HT zahtijeva da za nove korisnike istu uvijek izvodi operator korisnik. Naime, za razliku od BSA usluge, kod podnošenja B2B zahtjeva za uključivanje FA-PON usluge uopće ne postoji mogućnost izbora tko gradi kućnu instalaciju, a ista čak nije niti predviđena B2B tehničkom specifikacijom koju je HT dostavio operatorima korisnicima. Stoga AI predlaže da se u SP ugradi odgovarajući tekst koji će definirati postupak izbora operatora koji gradi kućnu instalaciju putem B2B servisa kako je to već predviđeno SP ili, ako HAKOM smatra da isto nije potrebno dodatno definirati u SP, na drugi način obveže HT da isto omogući u B2B-u jer je trenutno predmetna odredba samo slovo na papiru.

HT komentar

HT potvrđuje kako su u slučaju korištenja FA-PON veleprodajne usluge operatori korisnici sami dužni izgraditi kućnu instalaciju. Odredba koju navodi AI je umetnuta s idejom da se operatorima korisnicima omogući korištenje vlastite kućne instalacije i u situacijama kada kod krajnjeg korisnika već postoji HT-ova kućna instalacija. Ukoliko HAKOM smatra potrebnim, predmetna odredba se može pojasniti kako bi bilo jasno da u slučaju korištenja FA-PON usluge kućnu instalaciju (ukoliko ista nije dostupna) uvijek osigurava operator korisnik.

obzirom da prvi podstavak točke (5) poglavlja 4.4.4 SP nije usklađen s točkom (3) istog poglavlja (izbor izgradnje kućne instalacije), AI predlaže izmjenu navedenog podstavka na način da isti glasi:

„Izgradnju svjetlovodne kućne instalacije i njeno povezivanje sa svjetlovodnom okosnicom zgrade, ako Operator korisnik odluči sam graditi istu;“

HT komentar

Vidi prethodni komentar.

Iako standardnom ponudom isto nije predviđeno, a B2B specifikacijom je isto predviđeno kao neobvezan parametar (parametar pod nazivom „tol“), HT kod podnošenja zahtjeva za FA-PON uslugu inzistira na dostavi podataka o vrsti objekta i katu na kojem se krajnji korisnik nalazi te u slučaju nedostavljanja navedenih podataka odbija zahtjeve operatora korisnika.

AI smatra da je isto potpuno neopravdano jer vrstu objekta (obiteljska kuća ili višestambena zgrada) HT sigurno zna (već je dostavlja operatorima korisnicima u sklopu BSA B2B izvještaja o dostupnosti), a kat na kojem se korisnik nalazi ionako će utvrditi direktno na lokaciji krajnjeg korisnika, a ako je potrebno može je saznati i od krajnjeg korisnika s obzirom da je jedan od obveznih podataka u zahtjevu kontakt broj krajnjeg korisnika. Dodatno, iz prakse se pokazalo da čak i u slučaju slanja krivih podataka za navedene parametre, HT pristupa realizaciji

zahtjeva, ali u slučaju da se isti ne dostave, zahtjev će biti odbijen. Isto tako, kod aktivacije usluga na bakru, navedeni podaci se ne traže čak i u slučaju novih objekata kod kojih je potrebna nadogradnja mreže, pa se postavlja pitanje, kako je moguće da HT zahtjeve ne bakru može realizirati bez navedenih podataka, ali FTTH zahtjeve ne može.

HT komentar

HT naglašava kako parametar pod nazivom „tol“ nije obvezan te prvenstveno služi kako bi tehničar lakše pronašao krajnjeg korisnika, stoga ne vidimo potrebu za ikakvim izmjenama.

S obzirom da postupak otklona kvara/smetnje u SP nije usklađen s postupkom iz BSA SP, a isto se pogotovo odnosi na mogućnost operatora korisnika da u roku od 24 sata potvrdi da je kvar zaista otklonjen (već HT odmah po obavljanju aktivnosti na svojoj strani zatvara kvar/smetnju), AI predlaže u poglavlje 4.7.1 SP dodati sljedeću odredbu koja je navedena i u BSA SP:

„Vrijeme otklona kvara/smetnje prestaje u trenutku kada HT podnese izvještaj o uspješno otklonjenom kvaru/smetnji pod uvjetom da Operator korisnik u roku od 24 sata putem B2B-a potvrdi da je kvar/smetnja uistinu otklonjena.

HT komentar

S obzirom da je generalno, a posebno u slučaju pristupa putem svjetlovodnih mreža broj aktivacijskih smetnji znatno smanjen, HT smatra kako nema potrebe izvršiti usklađenje kako to predlaže AI.

S obzirom da se u praksi pokazalo da nije jasno definirano u kojem slučaju se naplaćuje koja naknada iz tablice mjesečnih naknada u poglavlju 5.2., AI predlaže da se u SP doda odgovarajuće pojašnjenje kako bi se izbjegle mogućnosti različitog tumačenja naplate predmetnih naknada s obzirom da je u prošlosti bilo nejasno koja naknada se odnosi na obiteljske kuće.

HT komentar

Do sada niti jedan operator osim AI nije dovodio u pitanje način naplate mjesečnih naknada za svjetlovodnu infrastrukturu. S obzirom na navedeno, HT smatra kako dodatna pojašnjenja nisu potrebna.

AI predlaže smanjenje rokova za pristup i proširenje DČ-a

HT komentar

HT nije suglasan s predloženim izmjenama te ukazuje na činjenicu kako je AI u svojoj SP definirao rokove koji su identični rokovima u trenutno važećoj ponudi HT.